

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفعل مذاکرات مجلس شورای ملی - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سؤالات

سال پنجم - شماره ۱۲۷۶

صفحه ۴۰۹۳

۳ شنبه ۱۴ تیر ماه ۱۳۲۸

هیئت سید محمد باشتی

دوره پانزدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۷۴۵

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

صورت مشروح مذاکرات صد هشتاد و دومین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۱۲
آگهی های رسمی ۱۳

نیکپور - امامی اهری.

غائبین بی اجازه - آقایان: اردشیر شادلو - دادور تولیت - صدر زاده - ناصری - شهاب خسروانی - دکتر علی امینی - قبادیان - گلپادی - عباس اسکندری حاجی امین .

دیرآمدگان با اجازه و آقایانی که آخر وقت رفته اند - آقایان: کفائی - وثوق - دکتر اعتبار - امینی - سلطان العلماء - منصف - ناصر ذوالفقاری عباس نراقی - موسوی - افخمی - سزاوار - شریعت زاده - اسلامی - ملکی - برزین - بهزادی - اسدی مکرم - عباسی - صفوی .

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان: حسن اکبر - عزیز اعظم زنکنه - محمد علی مسعودی - بختیار - مسعود ثابتی - سطنانی - دکتر منکی - باتمانقلیچ خسرو قشقائی .

رئیس - بطوریکه دیروز گفته شد مادامی که بودجه مطرح است نباید نطق قبل از دستور بشود ولی امروز که برنامه مطرح است چند نفر تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند (دکتر عبده - قبل از دستور ندارد بنده تذکر دارم) بنا بر این گزارش کمیسیون راجع به برنامه مطرح است

دماوندی - اجازه بفرمائید يك مسئله حیاتی است مثل برنامه است فرقی ندارد راجع به بیله است بیله زیاد موجود دارند و نمیخورد جنس خراب است .

دکتر طباطبائی - بعد از برنامه صحبت کنید .
دکتر عبده - جلسه فوق العاده است بنده يك تذکری دارم .

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۸۴

صورت مشروح مذاکرات جلسه روز ۳ شنبه سیزدهم تیر ماه ۱۳۲۸

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مشروح مجلس.
- ۲ - طرح گزارش کمیسیون برنامه و تصویب آن.
- ۳ - ختم جلسه .

دو ساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱ - تصویب صورت مشروح مجلس

رئیس - نسبت بصورت جلسه پیش اعتراضی نیست؟ آقای آصف .

آصف - عرض کنم در اینجا نوشته شده است که بنده عرض کرده ام چون لوائح مهمی در دستور هست بنده هم زیاد مقدم نیستم ؛ بنده عرض نکردم مقدم نیستم ؛ مقدم اینجا معنی ندارد منظورم مبرم بوده است نه مقدم دیگر هم در آن تلگرافیکه حضور آقای رئیس عرض کردم که چون در این موقع افتخار حضور در مجلس شورای ملی را ندارم ولی در اینجا مجلس شورای ملی ایران است دیگر ایرانش زیاد است - مطلب سوم راجع باین قسمت که مطالعه در امور کشاورزی و آبیاری و بهداشت و سرم سازی نوشته است بنده سرم سازی عرض نکردم سد سازی بوده است .

رئیس - اصلاح میشود دیگر نظری نیست؟ آقای دماوندی .

دماوندی - بنده بقدر سه دقیقه عرضی دارم .

رئیس - نسبت بصورت مجلس است؟

دماوندی - نخیر .

رئیس - آقای کشاورز صدر .

کشاورز صدر - بنده در ضمن اینکه قبل از دستور صحبت میکردم راجع ببله لرستان که از آنتر خریداری شود عرض کردم که لرستان چهارصد هزار نفر جمعیت دارد و شصت هزار نفر مالک که نتیجه همه مالکند ولی در اینجا نوشته اند سیصد هزار نفر مالک تقاضا دارم که این قسمت اصلاح شود .

رئیس - غائبین جلسه قبل صورتش فرانت میشود .

غائبین با اجازه : آقایان : محمد حسین قشقائی مهندس رضوی - ظفری - معین زاده - لاهوتی - دکتر راجی

دکتر فلسفی - رحیمیان - اورنگ - خسرو هدایت اقبال - ابوالحسن رضوی - حسین و کیل - بهادری علی بهیانی - محمد تقی بهار - مامقانی - دکتر شفق

یکی از نمایندگان - آقای رئیس اجازه فرمائید مرا بی مهمی دارم -
۲ - طرح گزارش کمیسیون برنامه و تصویب آن

رئیس - علی‌ای حال بجناب‌عالی که نوبت نمیرسد شما نفر پنجمید ۴ نفر هم که بیشتر نمیتوانند صحبت کنند گزارش کمیسیون ماده واحده راجع ببرنامج مطرح است آقای مکی .

کمیسیون مکی - بنده مقدمه باید عرض کنم که در هیأت‌عالی برنامه یکدسته از بهترین جوانان تحصیل کرده این مملکت جمع شده اند و واقفان باین حسن نیتی میخواهند تا آنجائی که قدرتشان اجازه میدهد در راه اصلاحات مملکت قدمهای بلندی بردارند ولی بدلائی که عرض میکنم این برنامه عملی نخواهد بود . آقایان محترم چند سال است که در این مملکت صحبت از برنامه هفت ساله میشود و همه ایرانیان وطن پرست و آرزومند اصلاحات دل‌خود را باین برنامه خوش کرده با کمال بی‌صبری انتظار روزی را میکشند که این برنامه عملی شده باشد من با وجود اینکه کمال آرزومندی را دارم که وضعیت فلاکت بار مردم تغییر کند و این هم جز از راه انجام یک برنامه طولی‌المدت صحیح عملی نخواهد بود معذک‌مجبورم با این برنامه فعلی که در حقیقت یک نمایش کمیدی است که مدتهاست در صحنه این مملکت بازی میشود و هنوز از دایره بحث و حرف بمنصه عمل در نیامده است مخالفت نمایم آقایان بخاطر دارند که از دیماه سال گذشته عده ای متخصصین باسلام و صلوات از امریکا وارد شدند که برنامه عملی و اجرایی را از روی مطالعات کمیاتی مورسین هودسن و مطالعات محلی طرح ریزی نمایند متأسفانه مطالعات محلی این متخصصین بطوری که از بعضی همکاران که در ولایات بوده‌اند شنیده‌ام مخصوصاً از آقای دکتر بقائی و همکار محترم دیگر آقای مهندس رضوی که این نکته را پشت تریبون متذکر شده اند جز جنبه یک مسافرت تفریحی و سریع نداشته است و بطور مسلم مطالعات اینها بالاخره منجر به آمار و گزارشهای ناقص خودمانی خواهد شد که از طرف بعضی مأمورین علاقه‌مند دولت طی سالیان متمادی بر مرکز گزارش شده و در بایگانیها انباشته شده است من تقریباً یقین دارم که باین وضع اداری ما تا هفت سال دیگر یک کار مؤثر و مفید انجام نخواهد شد بطوری که آقایان اطلاع دارند مسیو وانزولاند صراحتاً اظهار داشته است که اجرای برنامه هفت ساله در ایران کار مشکلی است زیرا بین کلیه مسئولین امور اقتصادی ایران اختلاف نظر شدید وجود دارد و تصور نمیرود اجرای این برنامه مهم باین نظر کار آسانی باشد در همین زمینه نظر یوانزولاند اغلب معاف‌ل‌خارجی و داخلی نیز در مورد اجرای برنامه هفت ساله همین نظر تردید آمیز را تکرار مینمایند .

همان آقای وانزولاند متخصص مسرف اقتصاد بین المللی با کمال صراحت در این باره اظهار کرده است که دولت ایران در شرایط فعلی بهیچ وجه احتیاج به نشر اسکناس ندارد . و اگر دست بانسار اسکناس زده شود تورم شدیدی ایجاد خواهد شد که شیرازه امور اقتصادی ایران را بکلی از هم خواهد کسخت (صحیح است) دهقان - گزارش هنوز نرسیده است (نرسیده نش دلیل صحت‌عروض بنده است) دهقان - او نخست وزیر شده) تخیر دلیلش همانست که عرض کردم چون کسی که در ایران استاد و مدارک را در اختیارش میگذازند می‌رود در بزرگ گزارش میدهد پس همینکه گزارش ندهاده دلیل صحت‌عروض بنده است دومین چشمه اعتبار برنامه هفت ساله وام از بانک بین المللی بنظر میرسد که از آنهم مأیوس هستیم . آقایان بخاطر دارند که معاون بانک بین‌المللی هنگام عزیمت از ایران چه اظهار نظری کرد بقراری که شنیده شد گفته بوده است «ما باین دولتها اعتماد نداریم ما باید اطمینان داشته باشیم که خرج در راهش میشود این مستلزم اشخاص صالح است» این شایعه بهترین محک برای اثبات فساد دستگاه ماستو البته ما نباید هم انتظار داشته باشیم که دولت آمریکا تجربه تلخ چین را دوباره تکرار کند از طرف دیگر ما خودمان هم حاضر نیستیم و نباید رضایت بدیم که چنین فرضی بشود و کمر نسلفای آینه زیر بار آن بماند مگر در صورتیکه بانک بین المللی مستقیماً مسئولیت نظارت و اجرا و کنترل کامل خرج آنرا بعهده بگیرند که آنهم از لحاظ سیاسی مصلحت ما نیست .

سومین سرچشمه عایدات برنامه در آمد شرکت نفت است با این وضع ادامه مذاکرات دولت با اولیای شرکت نفت گمان میکنم از این باب نیز باید کاملاً مأیوس بود زیرا که اولاً معلوم نیست چیزی از بابت ماه‌التفات سالهای ۳۳ تا ۴۶ بما بپردازد و اگر هم شود مبلغ مختصری خواهد بود که درد ما را دوا نخواهد کرد آقای دهقان الان چندین ماه است که زبان جراید را بریده اند و متقار همه را چیده‌اند و می گفته اند که دولت دارد مذاکره میکند در اطراف نفت مذاکراتش از توی کریدور های وزارت خارجه تجاوز نمیکند و معلوم نیست دولت تا کتون چه اقدامی راجع بنفت کرده و چرا مجلس شورای ملی و افکار عمومی را در جریان نمیکند ؟ زیرا بطوریکه آقایان محترم استحضار دارند بودجه به نام طی هفت سال اقلاب مبلغ ۲۱ میلیارد ریال تخمین زده شده است بفرص محال اینکه چیزهایی از شرکت نفت عاید ما شود و یا گنجی یافتیم و یا از منابع دیگر این مبلغ را تأمین کنیم از لحاظ چهل و پنج در صد و کسر بودجه که سابق بعرض رسانده‌ام بیشتر تصور می‌رود که دولتها آن عایدات محال را بر خرم هزینه های عادی و ضروری بزنند و کسر بودجه را تأمین کنند زیرا در صورتیکه خدا بخواهد و هدین دولت جناب آقای ساعد انشاءالله طی هفت سال سرکار باشند و بودجه ما درسائهای بعد کسرش از امسال بیشتر نباشد با در نظر گرفتن حداقل کسری ۳۰۰ میلیون تومان در سال در مدت هفت سال مسلماً بحساب دقیق ۲۱ میلیارد ریال کسر بودجه خواهیم داشت و این مبلغ معادل با بودجه برنامه هفت ساله است . یک کتابی

نوشته شده است در این زمینه و در آنجا راجع بهمین برنامه هفت ساله يك دانشمند عالم‌مقام ایرانی نوشته و ممکن است آقایان هم استفاده کنند این کتاب برای همه آقایان آمده است و ممکن است آقایان بانجا مراجعه فرمایند (معتمد دماوندی - مجله است کتاب نیست) بلی مجله است . و آنوقت اگر بودجه برنامه هفت‌ساله بصرف کسری بودجه عادی برسانیم برنامه هفت ساله را از کجا اجرا خواهیم کرد و اگر بخواهیم این مبلغ موهوم را خرج برنامه هفت‌ساله بکنیم کسر بودجه را چگونه تأمین خواهیم نمود ؟

چهارمین منبعکه برای برنامه هفت‌ساله برای اجرای برنامه هفت‌ساله میتوان در نظر گرفت استفاده از سرمایه های داخلی یا ببارت دیگر قرضه داخلی میباشد که آتم از دولعاظ مقدر نیست اولاً از این لحاظ که سرمایه داران ما مانند بقیه مردم این مملکت بدستگاههای دولتی ابدأ اعتمادی ندارند زیرا دولت همیشه ثابت کرده است که تاجر و عامل خوبی نیباشد و هیچ آدم عاقلی پولش در اختیار چنین دستگاهی نیگذارد ثانیاً قسمت عمده سرمایه های این مملکت در دست کسانی است که مخصوصاً بعد از شهریور ماه ۱۳۲۰ از راه احتکار و قاچاق و خرید و فروش جواز و سفته بازی و معاملات شرم‌آور دیگر میلیونها را انباشته اند بدیهی است که این اشخاص مالیاتی برای این عایدات هنگفت خود نپرداخته‌اند و از این لحاظ برای اینکه مبدا روزی کسی مدعی آنها بشود سرمایه های خود را بانهایت اهمتام معفی نگاه میدارند .

تنها يك چشمه عایدات دیگر برای تأمین اعتبار برنامه هفت‌ساله باقی می‌ماند و آن مالیات بر ثروت است که در زمان حاضر در بعضی کشورهای مترقی برقرار است و بعضی کشورها نیز در مواقع فوق‌العاده و شدايد ملی بمنظور ترمیم و اصلاح سیاست اقتصادی و مالی کشور خود بدان متوسل گردیده اند متأسفانه موضوع بسیار جالب توجه مالیات بر ثروت موضوعی است که نه این دولت حاضر و نه هیچ دولت دیگری ابتکار و مسئولیت آنرا قبول نخواهد کرد یعنی جرأت و شهامت اینکار را نخواهد داشت و اگر هم دست بچنین اقدامی بزند و بفرص محال اینکه مجلس شورای ملی علی‌رغم منافع و مصالح اکثریت نمایندگان بصوب چنین قانونی تن دردهد دولتها در عمل اجرا و وصول آن مالیات مسلماً شکست خواهند خورد . زیرا که بیشتر ثروتهای هنگفت و بی حساب این مملکت در اختیار يك مشت مفتخوران و چپاول گران متنفذ است که خود اکثراً يکه تاز عرصه سیاست هستند و بیشتر دولتها را بمنظور حفظ منافع و مصالح خویش روی کار می‌آورند .

بدین ترتیب آقایان محترم ملاحظه فرمایند که تقریباً هیچ راهی برای تأمین اعتبار و اجرای برنامه هفت ساله در پیش نداریم . و نباید باین ترمزیه جدید خود و ملت بدبخت ایران را گول بزیم اشکال دیگر کار موضوع طرز اداره برنامه خواهد بود بطوریکه آقایان محترم میدانند ریاست عالی برنامه هفت ساله بعهده والا حضرت شاه‌پور عبدالرضا گذاشته شده است من و وارد این مرحله نمیشوم که برادر شاه مملکت اصولاً نیایستی کار بامسئولیت قبول کند و بلکه بسیار خوشوقت هستم

(حازقی - چرا نباشد) (دکتر بقائی - بگذار حرفش را بزند بعد برو جواب بده) بلکه بسیار خوشوقت هستم . بعضی اینکه آدم لاله‌میگوید تکفیرش میکنند بلکه بسیار خوشوقت هستم که يك شاهزاده ای بجای عیاشی و خوش گذرانی وقت خود را صرف تحصیل کرده است بتواند مستقیماً خدمتی بکشور بنماید که هم مملکت از فقر و بدبختی برهاند و هم اگر دستگاه های موزاجاره بدهند بر محبوبیت مقام سلطنت بیفزاید ریاست هیئت مدیره برنامه بانجناب آقای منصور الملک است مدیریت عامل برنامه بعهده جناب آقای دکتر تقی نصر است که از جوانهای تحصیل کرده و فهمیده و علاقمند کشور است (صحیح است) مسئولیت امر برنامه در مقابل مجلس بعهده جناب آقای ساعد گذارده شده حالا فرض کنیم که در بین این چهار مرجع اداره برنامه اختلاف نظری پیش آید در این صورت وضعیت چه خواهد شد و چه نتیجه ای عاید خواهد گردید زیرا برای من مثل روز روشن است که والا حضرت شاه‌پور عبدالرضا یا مناجناب آقای تقی نصر تن به بعضی سوء استفاده‌ها و تبعیضات نخواهند داد بیش از این در این خصوص توضیحی نداده و از همکاران خواشتمند خودشان در این قضیه کمی تأمل و تمقل فرمائید باوصف تمام آنچه که بعرض رسید اینجناب فوق‌العاده آرزومندم که برنامه هفت ساله که تنها راه نجات نسبی مامباشد جامعه عمل بیوشد ولی آقایان اطمینان دارم که اگر روزه امیدی هم باز شود و اعتباری هم برای این مقصود بدست بیاید جز ساختمان چند فرودگاه و چند زندان و چند رشته راه خلاصه کارهاییکه بدر زمان جنگ میخورد و شاید یکی دو کارخانه کم ارزش برای حفظ ظاهر کار دیگری انجام نخواهد شد آقایان سیاست های اقتصادی بعضی دول بزرگ صنعتی و مولد ثروت کجا اجازه خواهد داد که ایران یعنی ساده لوح ترین مشتری بنجل های کارهای آنها از حیث محصولات فلاحتی و صنعتی مستغنی و قائم بذات گردد و ارزشها و پول خود را در بازارهای بین‌المللی احمقانه خرج نماید آقایان این امر محال است و گرنه مملکت و سرزمین ما بصدیق مستشاران و خبرگان بیگانه قابلیت سرشار و بیکرانی دارد و میتواند از لحاظ فلاح و صنعت با کشور های بزرگ دنیا رقابت نماید بشرط اینکه حسن نیت و آزادی وصحت عمل در کار باشد .

و اما يك موضوع دیگری که راجع ببرنامج بنده رویش اشکال داشتم حالاً بعرض میرسانم . اصلاً چرا سازمان برنامه را بوجود آوردند ؟ چون سازمان ادارات و وظایف خود را انجام نینداد و چرهای دستگاه دولتی فرسوده و زنک زده بود و در حال حاضر بوسایل عادی قابل استفاده نبود بنابراین این برنامه را بوجود آوردند آنوقت طبق قانون مایمیکوئیم که برنامه را مجدداً بوسیله وزارتخانه‌ها انجام خواهیم داد و نتیجه این خواهد شد که اگر این دستگاهها زنک زده فرسوده است برنامه را نخواهد توانست اجرا بکند و اگر بفرص گنجی یافتیم در این راه هدر خواهد رفت و يك سازمان هم اضافه بر سازمانهای اداری این کشور سربار بودجه پرسنی این مملکت خواهد شد الان ما می داد میزنیم برنامه ، برنامه ، خوب اگر برنامه بفرص آقایان با بفرص بنده یکمشت کارخانه در این مملکت وارد کرد دیگر کارخانجاتی بهتر از کارخانه های بانک صنعتی ممکن است داشته باشیم ؟

ممکن است که کارخانجاتی باین خوبی و باین بزرگی باشد و ضرر ندهد ؟ و بنده شنیدم و حالا از آقای وزیر دارائی سؤال میکنم که تحقیق فرمایند ولی بشرط اینکه مجدداً دیگر پولی بحساب این شخص ریخته نشود شنیده‌ام که مدیر کل بانک صنعتی ۷۱ هزار تومان بحساب جاری خودش از بانک برداشت کرده است این چطور میشود که پولهای ملت باین ترتیب بهدر برود ؟ در همین مصاحبه ای که آقای مدیر کل راه آهن با روزنامه‌ها کرده اند در همین روزنامه نوشته شده که گفته‌اند ما روزی ۴ هزار تن فقط محصولات از خرمشهر یا بندر شاهیور بهتر می‌آوریم و اگر هر تن کیلو متری بیکران حساب بکنیم بایستی پول این سالی ۱۴۶ میلیون تومان میشود که تنها از این يك راه میتواند بودجه مملکت كمك بکند در صورتیکه بودجه اش را نوشته است ۱۰۴ میلیون تومان . این خودش طبق این مصاحبه ای که در روزنامه اطلاعات چاپ شده میگوید سالی ۱۴۶ میلیون تومان در سال از خرمشهر بهتران کرایه دارد حالا همین پل‌راه را بگیریم و باقی خطها را کنار بگذاریم خط زنجان و قزوین را هم کنار بگذاریم خط شاهرود و بندرشاه را هم کنار بگذاریم اینها همه هیچ سالی ۱۴۶ میلیون تومان تنها از همین يك راه باید بگیرد در صورتیکه بودجه اش ۱۰۴ میلیون تومان است پس بدانید که این دستگاه همه اش فاسد است مجلس هم میداند حاکم ما هم میداند که فاسد است مجلس هم میداند فاسد است دولت هم میداند فاسد است ولی هیچ جلوگیری نمیکند برنامه هفت ساله را هم اگر همینطوری بخواهیم اجرا کنیم بر فرض که چهار تا راه ساخته شد و چهار تا کارخانه هم درست شد مثل کارخانجات بانک صنعتی یا چهار تا خط آهن هم کشیدند مثل راه آهن فعلی آیا جز بدبختی و فلاکت چیزی عاید این مملکت خواهد شد ؟ حالا يك دسته از جوانهای يك و در دستکار و روشنفکر این مملکت را شما در هیئت عالی برنامه برده‌اید ولی وجودشان در آنجا عاقل و باطل شده است آیا با بودن یکدسته جوان و کشیدن دوسه رشته خط و ساختن چند زندان این برنامه عملی خواهد بود ؟ جوابش را البته آقایان بهتر از بنده میدانند .

رئیس - آقای وزیر دارائی . وزیر دارائی - بنده چون نمیخواهم زیاد وقت مجلس را گرفته باشم از لزوم ایجاد سازمان برنامه و اهمیت این موضوع عرضی نمیکنم برای اینکه مکرر در این موضوع صحبت شده است و در کمیسیون برنامه بحث شده است و تصور میکنم که آقایان اکثریت قریب باتفاق ایمان و اعتقاد دارند که اگر نقشه‌ای برای کارهای اقتصادی این مملکت نباشد مملکت رو بقنا خواهد رفت (صحیح است) و برای اینکه يك نقشه ثابتی باشد يك تشکیلات ثابتی باشد این سازمان برنامه بوجود آمده است و باید کار خودش را بطور ثابتی اجرا کند بانظر متخصصین فن و البته آنچه چیزی را که بنده خواستم تذکر بدهم آن قسمتی که خواستم اینجا توضیح داده باشم برای اطلاع آقایان قضیه بودجه برنامه بود که آقای مکی تذکر دادند که بودجه مملکت سالی سیصد میلیون تومان کسر دارد و در هفت سال استدلال کردند که چون برنامه هفت ساله است میشود دوهزار و صد میلیون تومان و این همان بودجه برنامه است

پس بودجه برنامه کجا خواهد رفت برای این سکه سوء تفاهم نشود و این قسمت روشن شده باشد بخود لایحه بودجه برنامه اگر توجه فرمائید آقایان میبینند که مبالغی که برای بودجه برنامه در نظر گرفته شده است ارتباطی با بودجه کشور ندارد برای استحضار آقایان عرض میکنم که اگر دولت میخواست میتواند از مبالغی که برای برنامه اختصاص داده شده خرج بکند يك موردش پارسال بود که هنوز برنامه شروع بکار نکرده بود پارسال قرار شد که صدی چهل از در آمد نفت ببرنامه اختصاص داده شود و با اینکه سازمان برنامه شروع بکار نکرده بود در آخر اسفند دو میلیون و هشت صد هزار خورد ای لیره موجود بود که با اینکه دولت اینقدر کسر بودجه داشت يك قران از آنجا نه اجازه خرج داشت و نه میتواند خرج کند (صحیح است) .

هر وقتی يك قانونی از مجلس گذشت هیچ دولتی حق خرج کردن ندارد حتی که يك در آمدی برای يك مخارج مخصوصی باشد باید با اجازه مجلس خرج بکند و خیال نمیکنم این مبلغی که برای کار برنامه اختصاص داده شده است مجلس اجازه بدهد که صرف بودجه بشود روزی که این قانون گذشت عایدات نفت جنوب اختصاص بآن داده شد عایدات نفت جنوب در حدود ۷ میلیون لیره در سال است و ملاحظه فرمائید اینجا حسابی که شده است این است که از بانک بین‌المللی قرض کنیم در حدود ۲۵۰ میلیون دلار این را هم باید صریحاً عرض کنم وقتیکه دولت ایران شريك است در بانک و پول در آنجا میگذازد میتواند وقتیکه تمام دنیا از آن استفاده مینمایند دولت ایران هم استفاده کند (صحیح است) و این نمیشود که دولت ایران بر روی پول بگذارند آنجا و دیگران استفاده کنند پس بطور قطع ما این ۲۵۰ میلیون دلار را میتوانیم از آنجمل استفاده کنیم و بیانکنی هم اجازه داده داده شده است که ۷۵۰ میلیون قرض شود در این صورت حساب دوهزار و صد میلیون یر میشود حالا که مذاکرات ما در مورد نفت هنوز تمام نشده است بنده میتوانم با آقایان عرض کنم در آمدها دورا بر شده است چه برسد باین که بنده تا امروز هم قانع نشده‌ام و مجلس شورای ملی هم اجازه نداده است پس همانطور که عرض کردم در آمد نفت را هنوز در نظر نگرفته ایم و بنده هم حالا عرض نکرده‌ام که چقدر است عرض کردم با فرض حسابی هم که روی این برنامه شده است ۷ میلیون لیره از عایدات نفت و ۲۵۰ میلیون دلار از بانک بین‌المللی میگیریم و آن مبلغی که از پس از این جهت بنظر بنده نمایندگان باشم که چون بودجه کشور دارد پس از این جهت ممکن است ما در آمد نفت و عواید دیگر را برای برنامه در نظر نگیریم بنده قبلاً هم عرض کردم که در سال گذشته ۱۸۰ میلیون کسر خرج داشتیم و عرض کردم که ۱۲۰ میلیون در شب عید درخواست شده بود از خزانه که پرداخت نشده بود ولی مع الوصف يك لیره از عایدات شرکت نفت نه دولت خرج کرد و نه حق خرج داشت و اکنون در اختیار هیئت برنامه گذاشته شده است . اما در قسمت تشکیلات سازمان برنامه اینجا بنده يك توضیحات مختصری باید عرض کنم چون آقای مکی فرمودند که والا حضرت شاه‌پور عبدالرضارئیس سازمان برنامه هستند مسئولیت ندارند

عبدالرضارئیس سازمان برنامه هستند مسئولیت ندارند

باید بنده عرض کنم که این سازمان يك هيئت شوری و يك هيئت نظارت هستند تعیین شده اند و لي والا حضرت شاه پور عبدالرضا نظارت عالی برادران تدوین نمایندگی از طرف شخص اعلیحضرت همایونی در آن جا هستند مثل این که امروز در وزارت دارائی و سایر دستگاهاى دولتی اعلیحضرت همایونی نظارت عالی را دارا میباشد نسبت به برنامه هم همینطور است (صحیح است) با این تفاوت که چون سازمان برنامه مورد توجه خاص اعلیحضرت همایونی و مجلس شورای ملی و ملت ایران است از این جهت والا حضرت شاه پور عبدالرضا مأموریت دارند از طرف اعلیحضرت همایونی که از نزدیک نظارت کنند ولی البته هیچگونه مسئولیتی با ایشان نیست مسئولیت با دستگاه اجرایی و مدیر عامل و شوری خواهد بود و اگر يك اختلافی پیش بیاید ایجاد مسئولیتی برای ایشان نخواهد کرد و این تشکیلاتی که در قانون است این تشکیلات مسئول در مقابل دولت و مجلس شورای ملی خواهد بود (حازقی - هیئت نظارت چه طور شد؟) صورتش را به مجلس خواهیم آورد. راجع بکارخانجات يك اشاره مکنند اینجا با اینکه مربوط به برنامه نیست فرمودند که ممکن است که يك عده کارخانجات بیآورند بملکت مانند آنهايیکه داریم نظیر کارخانجات بانك صنعتی خواهد شد. بنده باید با نهایت تأسف و تأسف عرض کنم بعنوان جمله معترضه که متخصصینی که کارخانجات ما را باز دید کرده اند کارخانجات دولتی و کارخانجات ملی اظهار میگردند که کارخانجات موجوده یکی از بهترین کارخانجاتی است که در دنیا هست (صحیح است) و حتی بعضی از متخصصین تعجب کردند که این کارخانجاتی که الان هست چه طور این کارخانجات با این خوبی هنوز مانده ولی با نهایت تأسف باید گفت که میگویند علت ضرر کارخانجات دولتی و شاید این بحرانی که امروز در کارخانه های ملی پیدا شده است سوء اداره این کارخانجات بوده است (مکی - فقط همانست) و اگر حساب تشکیلات این کارخانجات روی يك حساب صنعتی یعنی طوری باشد که بتواند خرج و دخل کند یعنی کارخانه آلوده بسیار است کارخانه وسیله ارتزاق اشخاص نباشد. این کارخانجات موجوده این مملکت که تنها ضرر نمیکند بلکه فایده دارد (صحیح است) يك احصایه دقیقی چند روز قبل آقای علی و کیلی اینجا دادند که کارخانه ای که مجبور شود چه دولتی و چه غیر دولتی مجبور شود بجای حساب استحصالی و حساب اقتصادی حساب سیاست را مراعات بکند طبعاً ضرر میکند برای اینکه بن کارخانجات موجوده ما و کارخانجاتی اگر نباشد بعداً ایجاد شود گرفتار این جریان نباشد این سازمان برنامه ایجاد شده است برای اینکه این سازمان برنامه يك تشکیلات ثابتی باشد و این تشکیلات ثابت گرفتار اغراض اشخاص نشود و نتواند که وارد این جریان باشد و آنطوریکه کارخانه باید اداره شود اداره بشود و من یقین دارم که این کارخانجات که در ۱۳۲۰ این منافع سرشار را میبرد و در نتیجه لیاقت اداره کنندگان این دستگاه بود اگر يك تشکیلات ثابتی برای اداره این کارخانجات در نظر گرفته شود و آن دستگاه از سیاست دور باشد یقین دارم که میلیونها کارخانجات برای ما فایده خواهد داشت بعضی از کارخانجات کشاورزی هم فایده خواهد داشت و لازم خواهد بود در يك مملکت مثل مملکت ما اینقسمت کشاورزی و این قسمت صنعت که با ارتباطی که با

کار کشاورزی دارد يك قدمهای سریمی جلو برود برای آنکه اگر این عمل را تکمیل نه تنها در قسمت اقتصادی ضرر میبریم بلکه تمام سرمایه های موجود این مملکت سرمایه های که صرف شده است برای ایجاد این کارخانه ها از بین خواهد رفت اینست که از آقایان استدعا میکنم که برای تصویب این برنامه توجه بیشتری مبذول فرمایند و اختیاری که برای اجرای برنامه لازم دارند داده شود که بتواند سازمان برنامه شروع بکار کند و تمام این مردم مملکت و دولت و ملت انتظار دارند که يك قدمهای اساسی برداشته شود.

یمن اسفندیاری - راجع به مدیر کل بانك صنعتی چیزی فرمودید آقای وزیر دارائی.

رئیس - آقای کهید

کهید - مطالبی را که در موضوع برنامه عرض میفرمایم تصور میکنم محتاج بتوضیح بیشتری نباشد. بطوریکه همه آقایان استحضار دارند متأسفانه بسکه حرف در این مملکت زده شده واقماً گوش مردم دیگر خسته شده دیگر طاقت شنیدن حرف را بقیده بنده ندارد. البته بنده یادداشتی در این موضوع تهیه کرده بودم که چون وقت مجلس کم است (صحیح است) و از طرف دیگر بنده معتقدم که باید داخل عمل شد اینست که بنده از خواندن اینها و بحث در اطراف آنها صرف نظر میکنم و قناعت میکنم به مختصر تذکراتی بنده معتقدم یگانه علاج اصلاح کار مملکت شروع برنامه است و پس و اگر خدای نخواست ما از این عمل نمیتوانیم آنطوریکه باید استفاده کنیم دیگر باید یکی فاتحه مملکت را خواند - حسن اتفاق والا حضرت شاه پور عبدالرضا که جوان تحصیل کرده ای است و وارد در اقتصاد هم هست با مردمان شریفی از قبیل آقای منصور الملک و دکتر نصر و سایر آقایان در رأس کار هستند فقط استعاضی که بنده دارم اینست که این دستگاه از دستگاهاى دولت باید جدا باشد و وزارتخانه ای بر سایر وزارتخانه ها اضافه نشود تا واقماً یک قدری بیشتر بتوانند در امور اقتصادیات و کارها را بدست مردم دادن بیشتر توجه کنند یعنی بنده معتقدم اگر این برنامه بدست مردم اجرا شود قطعاً مملکت از آن استفاده خواهد کرد و اگر باز هم دنبال همان تشریفات و پرونده سازی و استخدام و کاغذبازی برویم نتیجه مثبت نمیگیریم بنا بر این بنده موافقم با این برنامه و از آقایان نمیگویم که هر کدام رای بدهند که بهانه ای در دست نباشد برای اینکه یگانه امیدی که مانده است همین برنامه است و امیدواریم که با اجرای آن تمام این مشکلات فعلی رفع شود میخواستیم این نکته را هم عرض کرده باشم که عقیده بنده اینست که باید این برنامه سعی خود را در درجه اول در مورد امور کشاورزی بطوریکه در خود لایحه برنامه هست معطوف بدارد و در درجه دوم موضوع احتیاجاتی که ما از خارج داریم ما باید سعی کنیم آنچه لازم داریم در داخله مملکت تهیه شود و احتیاجاتمان از خارج مرتفع شود همین موضوع قند اگر ما منتظر کارخانه میداشتم که قند ما را تأمین میکرد دیگر احتیاج نداشتیم که سالی میلی پول برای قند از کشورمان خارج کنیم و از طرف دیگر نسبت بکنند و سایر احتیاجات خودمان اگر ما بتوانیم با امور کشاورزی این برنامه وسد سازی همانطور که در برنامه است کمک کنیم بقیده بنده بفق کشور است بنا بر این بنده پیش از این وقت مجلس را نمیگیرم

(احسن) و مطالب مهم داشتیم که از آنها صرف نظر میکنم.

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده ولی عده برای رای کافی نیست (گفته شد - مخالفی نیست) پیشنهاد قرائت شود.

(پیشنهاد آقای دکتر عبده شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد کفایت مذاکرات میکنم.

تقی زاده - مخالفم.

دکتر عبده - اول بنده باید صحبت کنم با آقای تقی زاده؟

رئیس - شما باید توضیحاتتان را بدهید تا ایشان مخالفتشان را بگویند.

دکتر عبده - بنده خودم هم اجازه گرفته بودم که صحبت کنم راجع بکار برنامه ولی با توجه باین نکته که آقایان ضمن طرح گزارش سابق لایحه بیرنامه کاملاً از جریان کار برنامه از مقررات مربوطه بیرنامه مستحضر هستند بنا بر این بنده خودم را محتاج باین نمیدانم که راجع باین موضوع صحبت زیادی کنم اما اینکه پیشنهاد کفایت مذاکراتی که بنده کردم برای اینکه این ماده واحده برنامه مکمل موضوعاتی است که ما ضمن اصل لایحه برنامه قبلاً تصمیم گرفته ایم و تمام مطالب را در مورد طرح لایحه مربوط بیرنامه ۷ ساله در مجلس و در کمیسیون برنامه مذکور کردیم و ذهن نمایندگان محترم کمیسیون باین موضوعات روشن است ماده واحده ای که ما الان داریم این دو موضوع را پیش بینی کرده است موضوع اول اینست که بموجب ماده واحده مصوب بهمن ۱۳۲۷ برنامه عملیات تفصیلی میبایستی در ظرف سه ماه از تاریخ تصویب قانون بتصویب کمیسیون برنامه مجلس برسد از طرف دیگر تهیه برنامه تفصیلی دو ظرف سه ماه عملاً غیر مقدور است.

رئیس - آقای دکتر عبده فقط در کفایت مذاکرات بفرمائید.

دکتر عبده - طبق قراردادی که بسته شده دولت فقط از ماه تیر از گزارش قطعی آن شرکت مشاورین ماوراء بچار مطلع میشود در صورتیکه در آن موقع مجلس نیست و از طرف دیگر همه مردم منتظرند که کارهای مفید و ضروری انجام شود و این کارهای مفید و ضروری الان تشخیص شده است ماده واحده پیش بینی کرده است که بهیئت برنامه اجازه داده شود بتشخیص خودش آن کارهایی را که مفید و قابل اجراست هر چه زود تر اجرا بکنند برای اینکه آقایان مردمی که امروز بیکار هستند مردمی که قادر نیستند نان خالی در اغلب نقاط ایران تهیه کنند اینها يك وسیله ای برای کار تهیه کرده باشند قسمت دوم تبصره هم بموجب تبصره يك اختیاراتی داده شود بهیئت برنامه و این اختیارات بیشتر برای اینست که مسئولیتها لوث نشود و واقماً اگر شما مسئولیت میخواهید از آنها باید اختیاراتی هم با آنها داده شود خود دولت بقیده بنده تصمیم خوبی اتخاذ کرده است که اختیارات را در مورد آقایان نامی مالی و استخدامی بخود هیئت برنامه بدهد برای اینکه آنها هم اختیار داشته باشند وهم مسئولیت و این با اعتقاد بنده کاملاً درست است همانطوریکه آقای مکی متذکر شدند اگر

بنا بود که اختیارات بدستگاهاى مملکت داده شود مسئولیت لوث خواهد شد و نتیجه مثبتی از کارهایمان نمیگیریم بنده با این مقدماتی که راجع باساس برنامه بعرضتان رساندم خیال میکنم کمک بکنید که برنامه بگذرد و اختیارات بشورای برنامه و مدیر عامل داده شود تا هر چه زودتر مسئولین شروع بکار نمایند بنده دیگر عرضی ندارم.

رئیس - آقای تقی زاده.

تقی زاده - بنده خودم اجازه خواسته بودم در این موضوع چند کلمه ای عرض کنم ولی برای عدم کفایت مذاکرات هیچ عرضی نمیکنم و آرزو میکنم که يك اصلاحی در آیین نامه مجلس بعمل بیاید در آنجا اظهار شده است که در کفایت مذاکرات فقط باید در موضوع کفایت و با عدم آن صحبت شود نه برای مطالبی که برای اصل موضوع دارد - بنده برای کفایت مذاکرات عرضی نمیکنم فقط توضیحی خواسته بودم که آقای وزیر دارائی در آخر گفتند که کمکی بکنیم کمک هم میکنیم میخواستیم حرفمان را بزینم اجازه بدهید.

رئیس - آقایانی که با کفایت مذاکرات موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهاد ماده واحده قرائت شود.

(پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم دو تبصره ذیل بماده واحده موضوع گزارش کمیسیون برنامه هفت ساله اضافه شود تبصره - دولت مکلف است روش اقتصادی خود را با برنامه هفت ساله تطبیق کرده و برای تأمین این نظر نسبت بتصیمیاتی که در موضوع بازرگانی خارجی یعنی تنظیم سهمیه های وارداتی و طبقه بندی آنها و ترتیب ارز دولتی و ارزهای صادراتی و حمایت از کشاورزی و صنایع داخلی اتخاذ مینماید موافقت شورای عالی برنامه را جلب نماید.

کشاورز صدر - تبصره دومش را بعد قرائت میکنم.

دکتر متین دفتری - خلاصه پیشنهاد بنده اینست که این را در روزی هم که اصل برنامه مطرح شد عرض کردم این نگرانی بنده در آن موقع هم داشتم بنده وقتی که در برنامه صحبت کردم همه تعجب کردند که بنده مخالف برنامه باشم - در صورتی که يك موضوعی را میخواستم تذکر بدهم برای اینکه برنامه خوب اجرا شود باید دولت حتماً يك سیاست اقتصادی ثابتی اتخاذ کند و تطبیق بکنند آن سیاست با برنامه والا از برنامه مالی نتیجه ای نخواهیم گرفت بلکه نتیجه معکوس میگیریم اینست که بنده برای توضیح این پیشنهاد عرض میکنم علت اینست که بنده این تبصره را پیشنهاد کرده ام اینست که متأسفانه بنده مشاهده میکنم در دستگاهاى دولت در کارها هم آهنگی نیست و این نبودن هم آهنگی کارها را فلج میکند و ما از پول و انرژی که خرج میکنیم اغلب نتیجه مطلوب را نمیگیریم بنده از ابتداء راجع بیرنامه ۷ ساله که برای ما يك مسأله حیاتی است و یگانه امید ماست فقط همین يك نگرانی را داشتم و در اینجا تنها عاملی که علی رغم این نگرانی بنده را موافق باین ماده واحده کرده است ایمانی است که به نیت اعلیحضرت همایون شاهنشاهی دارم (صحیح

است) برنامه هفت ساله مورد توجه اعلیحضرت همایونی است و این توجه ملوکانه برای بنده یگانه وثیقه و تضمین حسن اجرای برنامه است یقین دارم همه آقایان مثل بنده ایمان دارند که اعلیحضرت عاشق اصلاحاتند و امید مردم برای اینکه اصلاحات بالاخره از حرف بعمل برسد و باین اوضاع فلاکت باز ما خاتمه داده شود اکنون علاقه و نظر ملوکانه است که در این هفت سال که مملکت دچار بحران های بی در پی بود باز هر وقت کاری پیش رفته و عملی شده و دولت ها مجبور شده اند از نفاق و تشتت احتراز کنند و يك هم آهنگی ایجاد شده و وقتی بوده است که اعلیحضرت توجه خاصی مبذول فرموده اند همین جنب و جوشی که اینروزها راجع بجریان اسف انگیز قند و شکر مشاهده میشود که چرخها بسرعت بکار افتاده اند یقین دارم بواسطه این بوده که اعلیحضرت همایونی از نا راحتی مردم اظهار عدم رضایت فرموده اند بنا بر این اگر این پیشنهاد را بنده داده ام برای این است که به نیت ملوکانه کمکی کرده باشم و بین دستگاه دولت و برنامه هم آهنگی ایجاد شود و واقماً از عمل برنامه فوائد مثبتی عاید این مردم شود و این بحران فقر و تنگی و بیکاری که خطرناک است رفع شود فلاکت اقتصادی مامحتاج شرح و بیان نیست و یکی از علل آن این است که دولتها در این هشت سال اخیر تصمیمات بدون مطالعه راجع با اقتصادیات اتخاذ کرده اند و این تصمیمات بی دربی تغییر یافته و يك اساس ثابتی بوجود نیاورده اند که مردم بتوانند با اطمینان کامل مشغول فعالیت شوند و از تصمیمات ناگهانی که آنها را هر روز تهدید به ورشکستگی میکند این باشد و دولتها تصمیماتی اتخاذ بکنند که بیرنامه لطمه بزین صنایع داخلی ما امروز دچار بحران شده کارخانجات اعم از دولتی یا باصطلاح ملی در تهدید توقف هستند اگر دولت صنایع موجود را نتواند حفظ کند پس هدف برنامه چه خواهد شد؟ از کارخانجاتی که بعد در سایه برنامه بوجود بیاید چه نتیجه خواهیم برد؟ در سال ۱۳۲۷ دولت چند تصویب نامه راجع ب واردات و ارز صادر کرد که در بازار تولید بحران نموده است امروز تجاری دربی ورشکست میشوند نرخ تنزیل از صدی سی در بازار تجاوز میکند باصوبینامه مرداد سال گذشته سیل واردات هجوم آورد با تصویب نامه دی ماه سال گذشته گواهی نامه صادرات را بانك ملی تنزل داد و صادر کنندگان شکایت دارند که با این تنزل گواهی نامه کسی دیگر صادرات نمیتواند بکند، بانك ملی مدعی است که با تنزل گواهی نامه و فروش لیره های غیر صادراتی کالاهاى وارداتی را تنزل داده است اما متأسفانه با این تنزل در مجموع هزینه زندگی تنزلی مشاهده نمیشود سهل است روز بروز زندگی گرانتر و طاقت فرساتر میشود (صحیح است) نمیدانم چرا جنسی که از آمریکا و از هزاران فرسخ میآید ارزان میشود ولی سزیجات و میوه جات که از چند فرسخی شهر میآید گران میآید بواسطه عجز دولت و مداخلات بی رویه شهرداریها در تثبیت قیمتها مردم طبقه سوم از این نعمتها محروم میمانند اگر هدف برنامه اینست که منابع تولید در کشور زیاد شود باید يك سیاست اقتصادی تعقیب کند که از صنایع داخلی موجود حمایت شود، اگر چنین

است پس این شکایاتی که از کارخانجات اصفهان و تبریز میرسد چیست؟ دولت باید رویه ثابتی لا اقل برای چند سال که برنامه اجرا میشود برای بازرگانی خارجی ایران اتخاذ کند و بطوری باشد که در شورای اقتصادی مزاج بکند و بگوید تعیین سهمیه از يك طرف و تجویز واردات خارج از سهمیه با ارزهای خصوصی عیناً مثل آن قاضی است که زیر آراء محکمه يك میم میگذاشت اگر رای در محکمه بالاتر تأیید میشد میگفت این میم یعنی موافقم و اگر حکم نسخ میشد میگفت این میم یعنی مخالفم. بنا بر این خلاصه عرض بنده اینست که تصمیماتی که دولت در آینده راجع به ارز راجع ب واردات راجع به سهمیه یا هر نوع تصمیمی در عایدات و صنایع داخلی اتخاذ میکند باید با موافقت هیئات برنامه باشد اگر غیر از این باشد برنامه از يك طرف خواهد رفت و دولت از طرف دیگر و اینها اصطکاک پیدا خواهند کرد و از برنامه نتیجه ای نخواهیم برد آقایان نظر من بدولت فعلی نیست من با اعضای دولت فعلی ارادت دارم ولی باید طوری باشد که اعضای دولت که میآیند و میروند هر که میخواهد ملتزم باشد که بین دولت و برنامه هم آهنگی باشد.

رئیس - آقای شهاب خسروانی بفرمائید.

شهاب خسروانی - بنده تصور میکنم که جناب آقای دکتر متین دفتری بیشتر منظورشان این بود که تذکراتی را بدولت برای برنامه بدهند والا منظورشان در این لایحه برنامه تأمین شده است (صحیح است) و هیئات نظار که از طرف مجلس شورای ملی تعیین میشود یکی از وظایفشان همین است که اگر اختلافی حتی بین دستگاهاى دولت یا دولت و برنامه بود مرتفع کند و همانطوریکه آقایان توجه دارید هیئات عالی برنامه از يك عناصری است علاقمند و خود دولت هم کاملاً با این موضوع توجه کرده مشغول هم هستند که برنامه عملی را درست کنند بطوریکه خود آقای دکتر متین دفتری توجه فرموده اند اصلاً این لایحه يك چیز اضافی نیست مواد اصلاحی است فقط توجه بفرمائید آقایان که این مواد اصلاحی زودتر تصویب شود بموقع اجرا گذاشته شود (دکتر متین دفتری - پس با پیشنهاد بنده مخالف نیستید) این پیشنهاد حضرتعالی مورد ننازد برای اینکه در خود لایحه هست.

دکتر متین دفتری - همچو چیزی نیست.

رئیس - آقای حازقی مخالفید؟

حازقی - بله، بیانات نماینده محترم جناب آقای دکتر متین دفتری حقیقه در تأیید نظر کمیسیون برنامه بود که این ماده واحده را بدقت بررسی مطرح کرده بود حاضر کرده بودند که بمجلس تقدیم کنند نکته قابل توجه اینست که جناب آقای وزیر دارائی که در شورای برنامه تشریف دارند و آقای منصور الملک رئیس شورای عالی برنامه و آقای دکتر نصر مدیر عامل برنامه اینجا توجه فرمودند خودشان که همکاری لازم برای پیشرفت در اجرای برنامه بین دستگاه دولت و برنامه يك امر حتمی و ضروری است و بطور واقع و حقیقت باید گفت که با تصویب ماده واحده و قانون بهیچوجه ممکن نیست که این همکاری و یکرنگی و صمیمیت را بوجود آورد مگر اینکه خود آقایان محترم با توجه بوضعیت مملکت

یک حس فداکاری و گذشتی داشته باشند و با هم همکاری کنند والا باد آقای دکتر شفق بخیر که در ضمن مرقومه شان از همه آقایانیکه اظهار لطف نموده بودند تشکر کرده بودند همچوقت بوسیله قانون مملکت اصلاح نمیشود باید این اصلاحات از ناحیه فردا فرد سر بگرد و خود افراد حس گذشت و فداکاری برای مملکت داشته باشند و قتیکه بین خودشان این چنین گذشت نباشد ما چند تا قانون هم بگذرانیم نتیجه ای نمیدهد ولی قتیکه بین آنها حس گذشت و صببیت باشد اصلاحات صدرصد تأمین خواهد بود (دکتر متین دفتری - پس چرا قانون میگذرانید ؟) البته قانون خوب ما منکر نیستیم که اثر دارد و چنانکه نظامنامه داخلی یک چنین اثری در ترتیب مجلس داشت ولی باید عرض کنم که بایستی توجه داشت که بیش از هر چیز حسن نیت افراد لازم است برای اجرای قانون نه قانون چون این سبب میشود که پیشنهادهای دیگری هم بدهند استعفاء شود از جناب آقای دکتر که یا پیشنهاد خودشان را پس بگیرند یا اجازه بدهند که زودتر رأی مجلس اعلام شود که سال اول برنامه با این اعتباراتشان کار هائیرا که مقدر است بکنند .

رئیس - پیشنهاد ایشان دومرتبه قرائت میشود و بعد رأی گرفته میشود .

(پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری بشرح سابق مجدداً قرائت شد)

رئیس - رأی گرفته میشود پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری آقایانی که موافقت قیام کنند (جمعی برخاستند) مورد توجه واقع نشد پیشنهاد دیگری قرائت شود .

(پیشنهاد آقای مهدی ارباب بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل باده واحده اضافه شود :

کمیسیون برنامه ۷ ساله مکلف است ساختمان اسکله چاه بهار را مقدم بر کارهای عمرانی شروع و انجام نماید .

عدهای از نمایندگان - وارد نیست .

رئیس اگر بگذارید من خودم بگویم میگویم آقای ارباب این پیشنهاد شرافت شولی رأی نمیشود گرفت برای اینکه هر یک از آقایان نمایندگان اگر بخواهند راجع بعجزه انتخابیه خودشان پیشنهاد بدهند که نمیشود ..

ارباب - توضیح بدهم اگر وارد نبود در بودجه کشور پیشنهاد مینمایم .

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد مینمایم بجه (وهیات نظارت) در سطر آخر قبل از تصویب شورای عالی اضافه شود مملکت مدنی **ملک مدنی** - پیشنهاد بنده یک موضوع تازه می نیست بلکه در قانون برنامه هفت ساله تصویب شده و خود دولت هم مصمم است که لایحه هیات نظارت را بمجلس بیاورد ولی از آنجائیکه شورای عالی برنامه باید یک هیات نظارتی هم داشته باشد (صحیح است) زیرا قتیکه دولت دخالتی در امور ندارد یک هیات نظارتی از مجلس باید انتخاب شود که حالا که اختیار تمام مسائل را شورای عالی برنامه واگذار میکنیم

و حقاً هم اشخاص با صلاحیتی هستند و مورد اعتماد هم هستند بنده هم با آقای منصور الملک و هم با آقای دکتر نصر هم بسیارین اعتماد دارم ب علاوه همانطور که آقای دکتر متین دفتری فرمودند چون اغلب حضرت همایونی نظارت عالی به این هیات برنامه دارند والا حضرت شاهپور عبدالرضا مأمور شدند که نظارت عالی حضرت همایونی را عمل کرده باشند و نظارت بفرمایند بنظر بنده نگرانی نیست (صحیح است) ولی بقیه بنده طبق قانونی که از مجلس گذشت همین اختیاری که مصوبات کمیسیون برنامه تصویب شد باید این جمله هیات نظارت هم افزوده شود برای اطلاع آقایان که قدری توجه داشته باشند در اینجا گفته میشود برای تسریع در انجام عملیات موضوع این ماده سازمان برنامه مجاز خواهد بود اساننامه و ترتیبی که برای حسن انجام کار لازم تشخیص شود بدون رعایت تبصره ۳ ماده واحده ۲۶ بهمین ماه ۲۷ تبصره و پس از تصویب شورای عالی برنامه بطور آزمایش بوقع اجرا گذارد بنده پیشنهاد کردم و هیات نظارت البته باید لایحه هیات نظارت را هم دولت یعنی جناب آقای وزیر دارائی بیاورند بمجلس بدهند برای آنکه این مکمل وظایفی است که هیات برنامه دارد بنظر بنده این کار بفتح دولت هم هست اصلاح هم هست باید نظارت در مورد مخارج و مصارف شورای عالی نظارت داشته باشند و نظارت هم از مجلس بایستی انتخاب شود لایحه آن را بردارید بیاورید بمجلس انتخاب کند که این نظارت قانونی هم ضمیمه بآن شورای عالی شود و کارشان را انجام دهند

رئیس - آقای دکتر اعتبار

دکتر اعتبار - بنده مخالفم با این پیشنهاد باین دلیل در توضیحاتی که جناب آقای ملک مدنی اینجا دادند بنده اینطور استنباط کردم که تصمیماتی که هیات برنامه یعنی تصمیماتی را که مطابق این قانون به هیات برنامه اجازه میدهم انجام دهد پس از تصویب هیات نظارت خواهد بود در صورتیکه عرض کنم هیات نظارت اسمش با خودش است هیات نظارت ناظر در عملیات است حق مداخله در کار ندارد .

مسئول برنامه مدیر عامل برنامه است یک شورای عالی برنامه هم هست که با مدیر عامل همکاری میکنند که چه کاری انجام میشود نظارت بکنند در قسمت مالی حیث و میل نشود والا اگر بنا شود که هیات نظارت در اجرای امر دخالت کند این درست در نمی آید .

خواستم این تذکر را عرض کرده باشم خدمتتان و خیال نمیکند کار مفیدی باشد .

رئیس - رأی میکنیم به پیشنهاد آقای ملک مدنی آقایانیکه موافقت قیام کنند (جمعی برخاستند) مورد توجه نشد . پیشنهاد دیگری قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل باده واحده اضافه شود .

نظر بوجود مسلم مخازن نفت در بلوچستان هیات برنامه مکلف است از تاریخ تصویب این قانون وسائل عملی کاوش معادن بلوچستان را مقدم بر سایر نقاط کشور فراهم و اقدام بعمل نماید . مهدی ارباب .

رئیس - پیشنهادات آقای ارباب همه مفید است و لازم است که در اینجا مطرح شود ولی وارد

برنامه نیست نمیشود رأی گرفت .
ارباب - در بودجه کل کشور پیشنهاد میکنم
رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)
ریاست محترم مجلس شورای عالی پیشنهاد میکنم تبصره ذیل باده واحده اضافه شود تبصره - برای مساعدت بامور کشاورزی و صنعتی مورد نظر برنامه سازمان برنامه مجاز است بانکی بنام بانک برنامه تأسیس نماید و اساننامه آن را پس از تصویب هیات وزیران بوقع اجرا بگذارد - دکتر اعتبار
رئیس - آقای دکتر اعتبار
دکتر اعتبار - آقایان استعفاء میکنم چون موضوع موضوع حساسی است توفیق بخدمت توفیق کارهای برنامه مشروط باینست که برنامه بتواند از لحاظ امور مالی کار کند (صحیح است) اینجا همکار محترم آقای مکی در ضمن بیاناتشان فرمودند که آمدیم و هیات برنامه مقدار زیادی باز کارخانه وارد کرد که افتاد بهمین روزی که کارخانجات بانک صنعتی افتاده است یک سوء تفاهمی را باید از اول جلویش را گرفت هیات برنامه کارخانه نباید وارد کند مردم باید این کار را بکنند برنامه باید بدست مردم اجرا شود و سازمان برنامه باید بمردم و بشرکتها مساعدت کند که بتوانند این کارها را بکنند علاوه بر این یک کسی که میخواهد امروز کارخانه وارد کند مسلماً پول کافی برای اینکار ندارد والا سازمانی که میخواهد دستگاه اقتصادی را بکار بیاورد و در مدت ۷ سال این کار را راه ببرد برای اینکار باید نقشه هائی داشته باشد که با کمک کند و برای این کار بانک لازم است بانکهای که مدارا بملکت داریم نمیتواند اینکار را بکنند هر یک از این بانکها یک اساننامه یک آیین نامه می دارند با آنها اجازه نمیدهد اینکار را بکنند بانک ملی که بانک ناشر اسکناس ما هست ، اینکار را نمیتواند بکند بانک های دیگر هم اعتبار و همچو اختیاری ندارند ، پس برای اجراء کارهای برنامه حتما یک بانکی لازم است و این بانک برنامه ممکن است اصلاً با تقویت یکی از بانکهای موجود باشد ولی اصولاً اینرا باید بانک برنامه داشته باشد بنده مخصوصاً در پیشنهاد اینجا نوشتم که اساننامه را با تصویب هیات وزیران چون واقفاً چنین بانکی بایستی که در تحت نظر هیات دولت باشد ، خواستم نظر دولت هم باشد ، اینستکه بقین دارم که کارهای برنامه بدون این اقدام تأمین نخواهد شد و استعفاء دارم از آقای وزیر دارائی و از آقای مغیر و آقایان نمایندگان محترم که توجهی بفرمایند و با این قسمت موافقت بفرمایند .

رئیس - آقای وزیر دارائی

مهندس دماوندی - موافقت بفرمایند آقای وزیر دارائی .

وزیر دارائی - پیشنهاداتی که تاکنون خوانده شده است و همانطور که آقای دکتر عیده فرمودند اینها در امور داخلی برنامه است و جزو کارهای بنده است که باید برنامه خودش آنرا تشخیص و انجام دهد این را میخواستم از آقایان

خواهش کنم که اگر ما بخواهیم وارد این بشویم که برنامه چکارهایی باید بکنند بقیه بنده باید یک کتاب شاهنامه بیاوریم برای اینکه برنامه می که برای مدت هفت سال تنظیم شده است بنظر هر کدام ما ممکن است چیز مفیدی بیاید . اینستکه خواستم از آقای دکتر اعتبار خواهش کنم که پیشنهادشان را پس بگیرند و این یکی از مواردی است که خود برنامه مورد توجه قرار داده و در صورت احتیاج عمل میکند و در خود همین قانونی که از مجلس میگذرد نوشته میشود که برای یکسال و این عملیاتی است که در ظرف یکسال انجام میدهد ، پس چنین پیشنهادی ضرورتی ندارد و آقایان هم توجه بفرمایند از این قبیل پیشنهادها دیگر ندهند .

دکتر اعتبار - پیشنهاد آقای وزیر دارائی مرا فایده کرد ، پس گرفتم .

رئیس - تبصره پیشنهادی آقای دکتر متین دفتری قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)
تبصره - سازمان برنامه مکلف است کارهایی را که در ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون بعمل خواهد آورد بطور کلی و با رعایت تبصره ۴ قانون ماده واحده ۲۶ بهمین ۱۳۲۸ قبل از انقضاء دوره یازدهم قانونگذاری بتصویب کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی برساند .

دکتر متین دفتری - عرض کنم که اصولاً وقتی یک برنامه می بود و بعد یک قانونی بیاورند برای برنامه این محتاج یک تأملی است بنا بر این بنده یک خواهش یک تکلیف شافی نکرده ام این را در کمیسیون هم توضیح ندادم چکارهایی میشود گفتند هنوز معلوم نیست در این یکسال چه کارهایی دست خواهیم زد . هنوز ما تصمیم نگرفته ایم که در این یکسال که بطور آزمایش میخواهیم کار بکنیم چه کارهایی را خواهیم کرد . بنده هم نگفتم که برنامه تفصیلی بدهند بنده گفتم که بگویند که چکارهایی را در این یکسال خواهند کرد . و در اینجا یک قانونی گذشته است قانون ماده واحده برنامه تبصره ۴ اینست دولت مکلف است در تنظیم برنامه کارهای کشاورزی و بهداشت عمومی را مقدم داشته و علاوه بر برنامه عمرانی مخصوصاً کشاورزی را بوسیله مردم اجرا نماید این تبصره است که آقایان تصویب کرده اند . بنده نگرانیم از اینست که مبادا در این یکسال یک کارهایی غیر از کشاورزی و عمرانی جلو بفتد و مردم که امروز احتیاج مبرمی دارند که برایشان کار تهیه شود ، مردم بیکار هستند مردم از این برنامه ای که تصویب میشود انتظار دارند که یک کار مفیدی ببینند یعنی واقفاً یک سدی ساخته شود یک عمل کشاورزی بشود به بهداشت عمومی کمک بشود . منظور بنده این نیست که در این یکسال چه میخواهند بکنند جزئیات بوقتشه آنرا بتصویب برسانند بطور کلی بگویند که در این یکسال از آن ۹۰ میلیون تومان اعتباری که دارند این را بچه اموری بطور کلی خواهند رساند . آقای وزیر دارائی بمن توضیح بدهند . اگر ایشان اطمینان کافی بدهند که نظر ما تأمین است بنده عرضی ندارم .

رئیس - آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی - بنده خیال میکنم اگر آقای دکتر

علاوه بر مراجعه باین گزارش کمیسیون لایحه دولت راهم که چاپ شده بود ملاحظه فرموده بودند ، این پیشنهاد را نمیرمودند . برای اینکه (دهقان - دقت نکرده اند) (دکتر متین دفتری - چی فرمودید آقای) توجه فرمودید عرض کردم اگر بجای این خبر کمیسیون خود لایحه را مطالعه فرمودید که دولت پیشنهاد کرده این پیشنهاد را نمیرمودید در آنجا ما نوشته بودیم که چون برای تنظیم برنامه امسال هنوز راپرت متخصصین داده نشده و راپرت متخصصین تا آخر تیرماه هم حاضر نخواهد شد و قبل از اینکه این راپرت برسد نمیتوانیم برنامه ای تنظیم کنیم و بتصویب کمیسیون برسانیم و مجالی برای اینکار نیست و وقتی که این راپرت حاضر شد مجلس تعطیل شده است این اختیار از این جهت ببرنامج داده شده که این عملیات را برای یکسال انجام بدهد یعنی اجرا کند . اگر ما بخواهیم این پیشنهاد را که میفرمایند عملی بکنیم با این استدلالی که شد تلافی دارد . (دکتر متین دفتری - بالاخره ۹۰ میلیون تومان را میخواهید چکار کنید ؟) عرض کنم که نود میلیون تومان نیست تا الان ۱۳۰ میلیون تومان است برای اینکه از پارسال در حدود دو میلیون وهشتصد و خورده ای لیره موجود داشتیم و از امسال هم هفت میلیون لیره خواهیم داشت در صورتیکه پایه اش را هفت میلیون لیره حساب کنیم میشود ۱۰ میلیون لیره ، میشود ۱۳۰ میلیون تومان این در صورتی ۱۳۰ میلیون میشود که ما ۷ میلیون لیره را حساب کنیم در این صورت اگر این عمل بر ایشان میسر بود که مطابق همین قانونی که الان گذشته بود عمل خود را انجام میدادند . چرا این وضع استثنائی پیش آمده ؟ چرا این تقاضای استثنائی شده برای اینکه تا آخر مجلس نمیتواند راپرت خودشان را تنظیم کنند و بنا بر این یک چنین تقاضائی از مجلس کرده اند که خود سازمان یک برنامه برای خودش خواهد نوشت ، آن برنامه وقتی که بتصویب دولت رسید منتشر خواهد شد آقای دکتر و سایرین متوجه خواهند شد .

رئیس - آقای دکتر عیده .

دکتر متین دفتری - بنده تا یک چیزی را مطالعه نکنم پیشنهاد نمیکنم خیر پس نمیگیرم .

دکتر عیده - عرض کنم با توضیحات آقای وزیر دارائی بنده توضیحات زیادی ندارم ، دولت این لایحه را تقدیم کرده است برای اینکه گزارش مهندسین شرکت ماوراء بحار آخر تیر خواهد رسید و قبل از آنکه این گزارش قطعی برسد اساننامه یا هیات برنامه قادر نیستند که برنامه خودشان را تقدیم مجلس کنند . گزارش هم وقتی میرسد که مجلس تعطیل است اگر شما بخواهید اجرای برنامه را موکول کنید بپسین گزارش آنها که کمیسیون برنامه مجلس این تعلیق بحال است یعنی کاری بکنید که اصلاح برنامه اجرا نشود . با اعتقاد بنده این بر خلاف انتظار مردم است . باید سعی کنیم که مشکلات و دشواریها از بین برداشته شود و اینکار انجام بشود ما یقین داریم آقایان اعضای شورای عالی برنامه از این حسن نیتی که مجلس نسبت بآنها دارد سوء استفاده نخواهند کرد . و سعی میکنند همانطور که در ماده واحده پیش بینی شده عملیاتی را که در درجه اول مفید بود ، وری است انجام بدهند

رئیس - آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی - بنده خیال میکنم اگر آقای دکتر

مهندس دماوندی - این لطمه می خواهد زد بکشاورزی مملکت .

رئیس -- وارد نیست آقای پیشنهاد دیگری قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم که در آخر تبصره اضافه شود: مشروط بر اینکه در ترتیبات مالی و استخدامی مزبور چیزی بر خلاف مقررات عمومی استخدامی و بودجه مملکتی و متباین آنها نباشد . سید حسن تقی زاده

رئیس - آقای تقی زاده .

تقی زاده - این ماده چون خودش مجمل است برای بنده واضح نبود که این بقدر اساننامه هاو آییننامه های مالی و اداری و بودجه ای را بترتیبی که خودش صلاح میدانند و تشخیص میدهند تنظیم بکنند اما منظور این است که بر خلاف یعنی مغایر این مقررات معمولی مملکتی است که برای استخدام و بودجه و سایر چیزهای مالی است یا نه بنده میخواستم در اینباب یک توضیحی بخواهم در موقع مذاکرات در خود ماده ولی این پیشنهاد کفایت مذاکرات را من درست نفهمیدم که فایده اش چیست مذاکرات کافی است مذاکرات کافی است را بنده فایده اش را نفهمیدم برای آن مذاکره کننده یک

دکتر متین دفتری - بنده فایده شدم آقا پس گرفتم .
رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود . (بشرح زیر قرائت شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی : پیشنهاد میکنم تبصره زیر باده واحده ضمیمه شود عملیات مذکور در ماده واحده ...
دکتر عیده - آقا بنده پس گرفتم پیشنهاد مال بنده بود .
پیشنهاد دیگری قرائت میشود . (بشرح زیر قرائت شد)
ریاست محترم مجلس شورای عالی ، تبصره زیر را پیشنهاد مینمایم .
تبصره - پس از تصویب این قانون اداره کردن و بهره برداری کارخانجات دولتی بوسیله هیات قانونی برنامه هفتساله صورت خواهد گرفت . اردلان
رئیس - این پیشنهاد وارد نیست آقای اردلان ممکن است یکی هم بگوید راهها هم ضمیمه شود و یکی چیز دیگری و بعد پیشنهاد شود که تمام وزارتخانه ها .

اردلان - بنده توضیح را بدهم .

رئیس - توضیح نمیشود فقط قرائت میشود .

اردلان - بنده توضیح میدهم رأی بگیرید .
رئیس - مطابق نظامنامه توضیح ندارد فقط قرائت میشود . پیشنهاد دیگری قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای عالی ، تبصره زیر را باده واحده پیشنهاد مینمایم .

تبصره - هنگام اجرای برنامه و تهیه کار صرفاً باید از بیکاران کشور استفاده شده و بیکار گاردن زارعین کشور که زبان فاحشی برای امور کشاورزی کشور در بردارد ، اجتناب نمایند . معتمد ماوندی
رئیس - وارد نیست . این البته برای بیکارها است ، آدم با کار را که برنمی دارند بجا بیاورند با آزادی مردم که کاری ندارند .

معتمد دماوندی - این لطمه می خواهد زد بکشاورزی مملکت .

رئیس -- وارد نیست آقای پیشنهاد دیگری قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم که در آخر تبصره اضافه شود: مشروط بر اینکه در ترتیبات مالی و استخدامی مزبور چیزی بر خلاف مقررات عمومی استخدامی و بودجه مملکتی و متباین آنها نباشد . سید حسن تقی زاده

رئیس - آقای تقی زاده .

تقی زاده - این ماده چون خودش مجمل است برای بنده واضح نبود که این بقدر اساننامه هاو آییننامه های مالی و اداری و بودجه ای را بترتیبی که خودش صلاح میدانند و تشخیص میدهند تنظیم بکنند اما منظور این است که بر خلاف یعنی مغایر این مقررات معمولی مملکتی است که برای استخدام و بودجه و سایر چیزهای مالی است یا نه بنده میخواستم در اینباب یک توضیحی بخواهم در موقع مذاکرات در خود ماده ولی این پیشنهاد کفایت مذاکرات را من درست نفهمیدم که فایده اش چیست مذاکرات کافی است مذاکرات کافی است را بنده فایده اش را نفهمیدم برای آن مذاکره کننده یک

ناطق است و پیشنهاد دهند سه ناطق یعنی یک پیشنهاد میدهد یک مبالغی حرف میزند بعد هم از طرف دولت یکی حرف میزند ، مخبر هم حرف میزند این سه تا و یکی هم مخالف چهار تا ، در صورتیکه اگر اجازه بدهد خودش حرف بزند منظورش را بفهمند ناچار نمیشود بدان این پیشنهادها ، بنده مجبور شدم این پیشنهاد را بدهم چون مبتلا هستم و اینجادر موضوع بودجه هم همین صحبت میشود (امیر تیمور - بنده تبرعاً میاید) عرض کردم در اینجا مبتلا هستیم و در موضوع بودجه هم هر سال همیشه تکرار میشود که این مقضیات و ترفیعات و حقوقهای مختلف در ادارات باعث اختلال امر مملکت میشود (صحیح است) و امسال حتی در کمیسیون بودجه قرار گذاشتند که آن ادارات مستقل و بعضی چیزها که اسمش را بنسگاه میگویند اینها هم از روش معمولی وزارتخانه ها و دولت مملکت خارج نشوند (صحیح است) حالا اگر در اینجا یک رخنه ای باز بکنیم یک راهی باز کنیم باعث سرایت بسایر ادارات خواهد شد و در این ضمن میخواستم یک چیزی عرض کنم که شاید هم آقای وزیر دارائی بعضی جوابهایی که من میخواستم داده باشند ولی من درست ملتفت نشدم چون نشنیدم اما منظور از این اقدام که شده است اینست که بعضی اصلاحات عمرانی در این مملکت بعمل میآید البته هر قدر بیشتر بهتر ، تنظیمش را هم کرده اند و برای این یک وجهی هم معین کرده اند که با فلان مقدار باید بشود حالا میشود اینقدر خرج کرد یا نه البته واضح است که این قبیل چیزها فقط یک حداقلی دارد و حداکثر ندارد اگر بگویند که از این نوع کارها میکنیم و ده هزار میلیون تومان بدهید هیچ مانعی ندارد بیست هزار میلیون تومان بدهید ، اینها حداکثر ندارد ولی باید بدانید که آن اندازه ای که حاجت ضروری هست و لازم است چقدر است و این را تاحدی تشخیص داده اند که گفته اند عایدات نفت معادل هفت میلیون لیره است و حالا امید هست که خیلی حتی بیشتر از مضاعف آنهم بشود حالا در درجه اول باید بعایدات خود مملکت متوسل شد یعنی آن عایدی که داریم ، اگر آن کافی نشد ممکن است متوسل شد بقرض از یک بانک بین المللی که آن در درجه دوم است و در صورتی است که حاجت ضروری باشد و اگر نباشد و اگر بتوانیم نکنیم بسیار خوب است که این جمله را که چه عیب دارد که ما استفاده بکنیم نباید گفت چون مفت که نمیدهند قرض میکنیم و باید با تزیینش پس بدهیم پس اینکه این پول آنجاست چرا ما استفاده نکنیم البته حق استفاده را نباید از دست بدهیم ، و حق استفاده را باید محفوظ بداریم اما اگر ممکن باشد که قرض نکنیم البته بهتر است اما اگر لازم شد البته از آنجا هم قرض میکنیم اما آن چیزیکه حتماً و جزماً بایستی تصمیم بگیرد مملکت که نکند آن قرض از بانک ملی است برای اینکه کمربت مؤسسات مملکت را میشکند ، آآن با سی میلیون تومان سرمایه بانصد میلیون دولت قرض داده و دولت اول کار بیکه باید بکند و هر اقدامی و هر تشبیه که لازم است بکنند نیست که این قرض را بدهد (صحیح است) که این مؤسسه یادار شود و سربازی خودش بایستد و بتواند بتجار گشایش بدهد ، اعتبار بدهد حالا در این بین بلدی های ولایات هم از این مؤسسه قرض میکنند ، شهرداری صد میلیون از اینجا قرض میکنند

برای اینکه یک شهر ایران را میخواهد اوله کشی بکند بعد از این نباید برنامه یعنی اصلاحات مملکتی از بانک قرض بکنند قرض که مفت نیست قرض که میکنند باید پس بدهند زیرا که یک مؤسسه ملی را میسکنند (صحیح است) و قرض را هم نمیتواند پس بدهد . انشاء الله که دولت آنچه را که عایدات مستقیم خودش است ، حق خودش است مال خودش ، آن را هر چه میتواند میکند و آن قسمت عمده را میبوشاند و اگر نشد البته مانعی ندارد که از بانک بین المللی قرض بکند برای اینکه پول وارد این مملکت بشود ولی بمتبینه بنده نباید از مؤسسات مملکتی قرض بکنم .

رئیس - آقای مخبر
مخبر - اگر جناب آقای تقی زاده توجه فرموده باشند لایحه برنامه ماده ۱۳ نظر ایشان را تأمین کرده یعنی بر فرض اینکه این جا تبصره هم حذف بشود باز سازمان برنامه موظف است که از دستگاه دولتی استفاده کند ولی چرا این جا برای سازمان برنامه قانون آورده اند که این حذف بشود این بنظر بنده برای آقایان یک قدری روشن نیست که هیئت برنامه اصلاً کارش چیست طرح برنامه و نظارت در سازمانهای اجرائی و کنترل دستگاههای اجرائی جز اینها کار دیگری ندارد این را باید آقایان توجه داشته باشند که این یک هیئتی است که طرحها و نقشه ها را تهیه میکند و دستگاههای اجرائی میدهد و دستگاههای اجرائی هم همان دولت است و باید اجازه داده شود سازمان برنامه چنانکه در این قانون هست که حتی در دستگاههای اجرائی هم دخالت کند برای اینکه اگر سازمان برنامه یک طرحی یک نقشه ای تهیه کند و فرض کند که بدستگاه اجرائی بدهد و او هر چه دلش میخواهد اجرا بکند ، اینجهت خیلی توجه حضرتعالی را جلب میکنم که در این موضوع افراد زیادی برای برنامه لازم نیست ولی اگر یک موقعی فرض بفرمائید یک مترجم برای یک متخصص برنامه لازم باشد که برود در مازندران این برای سازمان برنامه اسباب زحمت است و جناب آقای منصور الملک و آقای دکتر نصر هم وقتیکه بکمیسیون برنامه آمدند یک توضیحات کافی و شافی دادند و قانع کردند کمیسیون برنامه را که اختیاراتی که مجلس بآنها داده تأمین کردند این که ماده هم موضوعی نیست اما راجع به قرض که فرمودند قرض را اینجا جناب آقای وزیر دارائی فرمودند که مخارج برنامه از سه منبع تأمین شده اول نفت بند بانگ ملی و بعد بانک بین المللی و اگر از بابت نفت واقفاً همانطور که فرمودند اگر سی میلیون بشود که نظر حضرت عالی تأمین است و بعد اگر باز لازم شد منظور از قرضه از بانک ملی این بوده است که با نشر اسکناس این مخارج را تأمین بکند و برای مخارج عمرانی نشر اسکناس نظر بنده اشکالی ندارد

اردلان - آقا اینطور نیست
رئیس - آقای تقی زاده فرمایشی دارید ؟
تقی زاده - اگر آقای دکتر اعتبار بخواهند حرف بزنند خواهش میکنم توضیحی که آقا نداند ایشان بگویند ایشان توضیح ندادند که اگر آییننامه های استخدامی مخالف قوانین مملکتی یک کاری میکنند بنده موافق نیستم رأی بگیرم و اگر اینطور نیست بنده دیگر نظری ندارم .
رئیس - آقای دکتر اعتبار .
دکتر اعتبار - پیشنهاد جناب آقای تقی زاده این

بود که پیشنهاد میکنم که در آخر تبصره اضافه شود مشروط بر اینکه در ترتیبات مالی و استخدامی مزبور چیزی بر خلاف مقررات عمومی استخدامی و بودجه مملکتی و متباین آنها نباشد . عرض شود که این تبصره در اینجا میگوید که بدون رعایت تبصره ۳ ماده واحده ۲۶ بهمین ماه ۱۳۲۷ این تبصره که آنوقت پیشنهاد شد بنده خیال میکنم که تبصره پیشنهادی آقای کشاورز صدر بود (کشاورز صدر - صحیح است) ولی تبصره پیشنهادی ایشان بود و آن این بود که مستخدمین دولتی که با سازمان برنامه منتقل می شوند با همان حقوق و مزایا بروند بنده همانوقت آقای کشاورز صدر عرض کردم که آقا این عملی نیست برای اینکه یک مستخدمی که امروز در تهران نشسته در یک اطاق خنکی و شاید روزی دو ساعت هم بیشتر وقت صرف نمیکند این را اگر احتیاج پیدا کردند و قرض کنید خواستند بفرستند بیست و پنج ساعت روزی ۱۰ ساعت ۱۲ ساعت کار بکنند و کار فنی انجام بدهد حتماً شایه نمیتوانید برای آن کاری که لازم است از او استفاده بکنید باید اجازه داده شود بهیئت برنامه که باو حقوقی متناسب با کاری که انجام میدهد بدهند . پیشنهاد جناب آقای تقی زاده اگر تصویب بشود بنده معتقدم که این ماده را بکلی از بین برده است یعنی این دو باره بر میگردد بهمان ترتیبی که سابق بود یعنی کاری که میخواهند عملی بکنند عملی نخواهد بود این بود که بنده مخالفت کردم با این پیشنهاد ایشان و خواستم این موضوع را عرض کنم ولی در عین حال میخواستم یک موضوعی اینجا تصریح بشود که اینکه اینجا نوشته شده است آییننامه های مالی و استخدامی این ماده بهیچ وجه سازمان بر نامه و بهیچ سازمانی اجازه ندهد که کارهایی بر خلاف قوانین مالی مقرر در آن مملکت انجام بدهند مثلاً اگر یک ساختمانی را میخواهد بسازد اینها را بدون رعایت مناقصه و بصراف اینکه فلان شرکت چون تخصصی دارد در این امر اینجا کار را بآن واگذار کنیم چون این کار سابقه دارد در زمان مدت تقریباً دو سال و نیم پیش یک تصویبنامه بر خلاف نص صریح قانون محاسبات عمومی گذشت که جناب آقای مکی هم گویا توجهی باین موضوع در نطق خودشان کردند بیست میلیون تومان ساختمانهای دانشگاه تهران بدون مناقصه با یک تصویبنامه بشرکت ستاب واگذار شد ، آن تصویبنامه دو کلمه بیشتر نبود چون شرکت ستاب از نقطه نظر فنی مجهز است اینکار را بآنها واگذار میکنیم که خودشان بروند توافق بکنند ، اینکارها نباید بشود منظور از سازمان برنامه تقویت اقتصاد مملکت است بدست شرکتهای ایرانی و خاصه و خارجی هم نباید بشود . باید مناقصه گذاشته شود هر کس برنده مناقصه است باید باو داده بشود بنده در اینجا این استفاده را کردم که تذکر بدهم و از جناب آقای وزیر دارائی نهایت تشکر را دارم که بعد از دو سال که اینکار برخلاف قانون ادامه داشت دستور فرمودند که بعداً کارهای دانشگاه با مناقصه انجام بشود .

رئیس - رأی گرفته میشود . پیشنهاد آقای تقی زاده آقایانی که موافقت قیام کنند (اکثر بر خاستند) تصویب شد آقای وزیر دارائی .
وزیر دارائی - بنده خیلی متأسفم که توضیحاتی را که آقای مخبر در این زمینه دادند مورد توجه

آقایان واقع نشد . خود آقای تقی زاده میدانند که بنده از اشخاصی هستم که معتقد هستم که مقررات بایستی رعایت بشود و بسیار هم سخت هستم در یک مقررات قانونی و عقیده دارم که تا یک مقرراتی هست نباید عمل خلافی بشود ولی یک نکته نباید فراموش بشود که سازمان برنامه در بعضی کارهایی که دارد بطور کلی ناچار است که یک آئین نامه ای وضع کند که شاید یک مختصر اختلافاتی هم با وضع موجود داشته باشد علت آوردن این لایحه بمجلس برای این بود که اگر ما میخواستیم تمام مقررات قوانین را رعایت بکنیم دیگر احتیاجی بیک همجو اختیار قانونی نبود . در مختصر توضیحی هم که آقای مخبر دادند تذکر دادند که برنامه یک تشکیلاتی در مقابل تشکیلات دولت نیست که توهم بشود که ممکن است صد و هفتاد هزار نفر مستخدم که باین قانون استخدام کشوری استخدام شده اند همینقدر هم او استخدام بکنند و اینها تابع هیچ نوع مقرراتی هم نباشند نه این نظر نبوده است اولاً برنامه یک دستگاه جمعی است که یک جنبه فنی دارد برای ارشاد و هدایت دستگاه های اجرائی از یکطرف و تنظیم برنامه ثابت اقتصادی از طرف دیگر و برای اینکه باید مجهز باشد و گاهی اوقات همین مقررات پیچ در پیچ ممکن است ایجاد زحمت بکنند این بود که از مجلس خواسته بودیم که دست وبال برنامه باز باشد مثلاً فرض کنید که امروز برای سنداز و امتحان برای ساختن یک سدی لازم است که برنامه فوراً برای ساختن پایه سد جاهائیرا امتحان بکند و برنامه باید فوراً بگوید که باید در اینجا سبسته بشود یا نه یک دستگاه مجهز فرنگی هم هست که در اینکار مطالعه دارد و اینکار هارا هم میتواند بآن واگذار بکنند (صحیح است) اگر ما بخواهیم این را بناقصه بگذاریم چه بسا دیده شده است که یک اشخاصی که اطلاع فنی ندارند یا وارد جریان نیستند اینها میآیند شرکت میکنند روی یک رقابتهائی و باین مقدار کمتری مناقصه را میرند و پول ماهر میرود بطوری که در راه آهن سابقه اش را داریم که چند دفعه بناقصه گذاشته شد و پول دولت مثل کامیسا کس را آورد و نظارت داد و این دستگاه موافقت کرد در بعضی موارد و مقررات مناقصه را کنار گذاشت و نتیجه اش این شده است که ما می بینیم یعنی این راه آهن است که انجام شده حالا هم اگر ما بخواهیم که اینکار برنامه را باین تشریفات خشکی انجام بدهیم بنده خیلی نگران هستم که بهیچ جا نرسد و بنده از آقایان می خواستم خواهش کرده باشم که راجع باین موضوع یک توجهی بفرمائید و باین توضیحاتی که بنده عرض کردم توجه بفرمائید و اگر این پیشنهادی که تصویب شده است عملی بشود تقریباً باید کار برنامه بسته بشود . یک نکته ای هم که آقای دکتر اعتبار تذکر دادند در موضوع ساختمان دانشگاه بنده استفاده میکنم از موقع و راجع ساختمان دانشگاه عرض میکنم که بعضی تصویبنامه هایی که در زمان فترت صادر شده است این تصویبنامه ها بمجلس آمده و یکی همین ساختمان دانشگاه است که بمجلس آمده است که در این تصویبنامه اجازه داده شده است که شرکت ستاب ساختمان دانشگاه را بعهده بگیرد ولی ان باید بمجلس بیاید و مجلس تکلیف آنرا

روشن بکند ولی مادامی که این تصویبنامه هادر مجلس است دولت ناچار است آنها را اجرا کند و الان بنده نمیتوانم جلو آنرا بگیرم مگر اینکه تصویبنامه ها در مجلس لغو بشود یا مجلس بگوید که بدون مناقصه نشود یا اشخاص بیایند و پیشنهاد بدهند باقیمت کمتری ولی تا با رأی مجلس تکلیف آن معلوم نشده است دولت باید اجرا کند .
جمعی از نمایندگان - پیشنهاد تجزیه باید بشود .
رئیس - پیشنهاد آقای قبادیان قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)
تبصره پیشنهاد میکنم دولت مکلف است قبل از اختتام مجلس شورای ملی لایحه قرضه در دست و پنجه میلیون دلار را بمجلس شورای ملی که از بانک بین المللی باید گرفته شود تقدیم نماید که عملاً برنامه هفت ساله بوقوع اجرا گذاشته شود .
رئیس - این وارد نیست باید پیشنهاد دیگری قرائت بشود . (قبادیان - آقای رئیس اجازه بدهید توضیح بدهم این پیشنهاد وارد است) تشخیص این موضوع بارتیس است آقایان هم توجه بفرمایند ماده ۱۲۰ قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)
ماده ۱۲۰ - نمایندگان حق دارند نسبت به هر یک از مواد اصلاحاتی دارند پیشنهاد نمایند مشروط بر اینکه آن پیشنهاد کاملاً مربوط به موضوع لایحه باشد کلیه اصلاحاتی که از طرف یک یا چند نفر از نمایندگان پیشنهاد میشود باید کتبی باشد و ماده ای را که اصلاح پیشنهادی مربوط بآنست تصریح نماید باصلاحاتی که تشخیص رئیس مجلس خارج از موضوع لایحه باشد ترتیباً رد میشود و قرائت آن کتفاً میگرد
رئیس - این بسته تشخیص رئیس است و پیشنهاد شما وارد نیست فقط قرائت میشود . پیشنهاد آقای حائری زاده قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد مینمایم که در تبصره « کلمه بدون » تبدیل بکلمه باشد
رئیس - آقای حائری زاده
امیر تیمور - آقا ما فهمیدیم دستور بفرمائید دومرتبه قرائت شود
(پیشنهاد آقای حائری زاده شرح سابق قرائت شد)
رئیس - آقای حائری زاده پیشنهاد آقای تقی زاده که تصویب شد پیشنهاد شما دیگر موردی ندارد چون آن بار رعایت قوانین استخدامی بود
حائری زاده - مال آقای تقی زاده فقط رعایت قوانین استخدامی بود در صورتیکه این مواد بیشتری دارد چون پیشنهاد آقای کشاورز صدر مواد بیشتری دارد حالا توضیح میدهم
رئیس - بفرمائید
حائری زاده - در ۲۶ بهمین ۲۷ يك ماده واحده و چهار تبصره راجع باین موضوع گذشت که تبصره سوم را من قرائت میکنم از محل اعتبار اجرای برنامه جز بستن همین فنی که کار فنی انجام میدهند دیناری بعنوان حقوق یا اضافه حقوق یا پاداش و امثال آن پرداخت نخواهد شد
و دولت مکلف است برای سازمانهای اداری اجرای برنامه از کارمندان اختصاصی وزارتخانه ها با اعتبار

حقوقی خودشان استفاده نماید يك بام و دو هوا که نمیشود یکمده اولاد عقدی باشند یکمده اولاد کنیز و این صحیح نیست و نمیشود گفت در مملکت ما کسیکه در وزارت پست تلگراف خدمت میکند یا در اداره برنامه نباید بگوئیم یکی دستش باز باشد هر چه پول میخواهد خرج بکند دیگری دستش بسته باشد یکشاهی نتواند برای خدمتگذاری انعام قابل بشود این تبصره بسیار صحیح و بوقع بود و مجلس رأی داد حالا دولت آمده است میگوید دست هیئت برنامه باز باشد و پول هم هر قدر میخواهد خرج کند که بدون رعایت این تبصره پیشنهاد کردند ما نوشتیم که با رعایت این تبصره لایحه برنامه را تصویب میکنیم و بدوات اجازه میدهم که عملیاتش را انجام بدهد ولی با رعایت قوانین و موازینی که مخصوصاً راجع بیوده است راجع باین برنامه اجرا بشود ، بنده که در دادگستری چند رعایز حقوق میگیرم فردا دست و پا نکنم منتقل بشوم با اداره برنامه که زیادتر بچیب بزنم اگر از دادگستری رقوم به برنامه همان حقوقی را که در وزارت دادگستری بمن میدهند در برنامه هم همان حقوق را بدهند و سایر ادارات را فلج نکنیم ما در دوره شاه سابق گرفتار این مرض بودیم مرحوم داوری وقتی وزیر دادگستری شد آمد مثل حقوق آنجا را برد بالا از آنجا رفت بوزارت دارائی يك عده از مأمورین خودش را هم آنجا برد تشکیلاتش را توسعه داد ما باید همیشه اصول را رعایت کنیم و این پیشنهاد آقای تقی زاده بسیار بوقع بوده است و این کلمه (بدون) را هم بکلمه (یا) تبدیل کنیم کار حل میشود و دیگر اشکالی ندارد و يك بام و دو هوایی که من عرض کردم جناب آقای تقی زاده هم همینطور در نظر دارند خدمتگذار مملکت چه در ادارات و چه در بنگاهها باید يك سیستم يك طریقه و روش برای اضافه و ترفیع آنها رعایت شود ما مملکت را میخواهیم نه يك دستگاه و يك مؤسسه را ، مملکت باید ترقی کند ، همه دستگاهها باید ترقی کنند .
رئیس - آقای حاج آقا رضا رفیع موافقت ؟
حاج آقا رضا رفیع - من موافقم با ایشان .
رئیس - آقای دکتر طبا .
دکتر طبا - بنده در این موضوع عرضی ندارم .
دکتر عبده - بنده مخالفم .
رئیس - بفرمائید .
دکتر عبده - پیشنهاد آقای حائری زاده پیشنهاد تازه ای نیست تقریباً همان پیشنهادی است که جناب آقای تقی زاده کردند لایلی هم برای پیشنهاد خودشان اقامه فرمودند البته يك مصلحتی ایجاد میکند که وضع استخدام در تمام مؤسسات دولتی یکسان باشد و یکسواخت ولی با اعتقاد بنده اگر ما در يك مورد خاصی يك مصلحت دیگری نظرمان رسد و آن مصلحت بر مصلحت اولی چربید و بفتح کار بود خوب باید مصلحت اولی را بفتح مصلحت دومی زیر پا بگذاریم ، مطلب سر این است که شما يك هیئت برنامه ای که در اینجا دارید این هیئت برنامه اعضاء زیادی نخواهد داشت ولی همانطوری که آقای وزیر دارائی توضیح دادند پیش میآید که از يك دستگاههایی ، از يك اشخاص متخصصی استفاده بکند مخصوصاً برای تقاطعی که دور از مرکز باشد که اگر این اشخاص را استخدام نکنند و اشخاص غیر وارد را استخدام بکنند در این

صورت در اثر عدم مهارت و ناشیگری يك تصميمياتی ميگيرند كه نتیجه بضرر صندوق دولت تمام ميشود باعتقاد بنده اگر امر دایر مدار این شد كه يك نفر متخصص واقعی را بفرستند سه هزار تومان باو حقوق بدهند یا يك نفر از اشخاص خودماني كه داريم بفرستند و ۵۰۰ تومان حقوق بدهند. در صورت اول دو ميليون بفتح مملکت تمام ميشود و در صورت دوم دو ميليون بضرر مملکت بنده خيال نميكنم عقل و منطق حکم بکنند كه مصلحت دوم را بر مصلحت اول ترجيح بدهيم و اگر واقعا دستگاہ برنامه يك دستگاہ مفصلی بود دستگاہی بود كه از آن استفاده ميشد براي جلب يكدمه ای بدستگاہ و ككادر استخدامی دولت البته من هم با آقای تقي زاده و آقای حائری زاده موافق بودم ولي مطلب اينطور نيست اگر برای كار های استثنائی كه باعتقاد بنده اگر آقایان تصويب ميفرمایند اين موضوع در صورت مذاكرات مجلس قيد بشود كه اين اختیاری كه ما ميدهيم يك جنبه استثنائی دارد اين نيست كه شورای عالی برنامه رامابش اجازه بدهيم حسنملي جعفر را بياورد و باو ۳۰۰۰ هزار تومان حقوق بدهد اينطور نيست من عقیده دارم كه يك جمله ديگر هم آنجا اضافه بكنيم قيد بكنيم يعنی در عين آنكه اجازه بهشان ميدهيم در عين حال در مواقع استثنائی اگر مصلحت ايجاب كرد از اشخاص متخصص واقعی استفاده بكنند و در اين صورت دست هيئت برنامه كه از اشخاص مورد اعتماد هستند باز باشد و بالاخره اين دستگاہ برنامه و اين پولهايتي كه در اختيار اين برنامه هست برای صرفه جویی هزار تومان و دوهزار تومان خراب نخواهد شد اين منطق بنده است اميدوارم هرايض بنده را آقایان توجه بفرمایند و مخصوصاً بيشهاد تجزيه ای كه بنده راجع به بيشهاد آقای تقي زاده کرده ام و در موقعي كه اساس لايحه رای گرفته ميشود آقایان مورد توجه قرار بدهند و طوری باشد كه دست هيئت برنامه باز باشد.

حائری زاده - چون بيشهاد آقای تقي زاده هم راجع بهمين موضوع است بنده پس گرفتيم **رئيس** - بيشهاد آقای نورالدین امامی قرائت ميشود.

(شرح ذيل قرائت شد)
مقام رياست مجلس شورای ملی
بيشهاد ميکنم تبصره ذيل بماده واحده اضافه شود.

تبصره - كسانيكه در دوره ۱۵ مجلس شورای ملی سمت نمايندگی داشته اند تا دو سال در سازمان برنامه حق استخدام ندارند

جمعی از نمايندگان - صحيح است **رئيس** - آقای امامی بفرمایند.

نورالدین امامی - عرض کنم در خارج يك سوء تفاهماتی پيدا شده است نسبت به بعضی از آقایان نمايندگان كه ميگویند آقایان نمايندگان در اين سازمان های برنامه يك احكامی هم ملاحظه فرمائيد گذشته اند جيشان كه بعد از خاتمه دوره برونند آنجا (بعضی از نمايندگان - اين چه حرفی است؟) حالا ميگویند اينطور نيست بنده برای رفع سوء تفاهم اين بيشهاد را دادم و بايد برنامه بيشرفت كند بفتح مملکت و نه بفتح افراد پس در اين آخر دور موافقت بفرمایند كه اينكار را بكنيم.

اردلان - مگر وكيل مجلس بودن جرم است اين چه حرفی است ميزيد؟
رئيس - آقای امير تيمور مخالفيد؟ بفرمایند.
امير تيمور - بنده در تمام مدت خدمتگذاريم در مجلس شورای ملی بيك بيشهادی باين بي منطقی تا حالا مواجه نشده ام بهيچ وجه من الوجوه در اين بيشهاد نه منطقی هست و نه دليلی بجه مناسبت آقای سلب صلاحيت ميکنيد يكدمه ای كه مقررات مملکت را دوست دارند و عمل ميكنند معنی ندارد توهين كنيد در خارج هم چنين حرفی زده نشده و اصلا اين بيشهاد وارد نيست و خواهش ميکنم آقایان در تحت تأثير اين بيشهاد نروند و رأی ندهند.

مهدی ارباب - پس گرفتند.
نورالدین امامی - بهيچوجه پس نميگيريم.
اردلان - نمايندگی مجلس شورای ملی جرم نيست.

رئيس - رأی گرفته ميشود بيشهاد آقای نورالدین امامی آقایانی كه موافقت قيام بفرمایند (جمعی برخاستند) تصويب نشد. يك بيشهادی رسیده است راجع بحذف اين تبصره قرائت ميشود (شرح ذيل قرائت شد)

بيشهاد ميکنم كه تبصره از ماده حذف شود.
عبدالرحمن فرامرزی - **رئيس** - آقای فرامرزی بيشهاد حذفی كه فرموديد قرائت شد توجه بفرمایند ماده ۱۳۵ مبنويسد بيشهاد حذف ماده عملاً نمیتوان رأی گرفت.
و بيشهاد حذف قسمتی از ماده در حكم تجزيه ماده است

فرامرزی - پس گرفتيم.
رئيس - بيشهادی راجع به تجزيه رسیده است پس با قيام و قعود بماده واحده و تبصره دولت رأی ميگيريم بعد با ورقه رأی ميگيريم به بيشهاد آقای تقي زاده كه تقاضای تجزيه شده است آقای وزير - دارائی بفرمایند.

وزير دارائی - بنده توجه آقایان نمايندگان محترم را قبلاً جلب كنم در اين تقاضائی كه برای تجزيه شده است توجه بفرمایند كه اگر بيشهادی كه آقای تقي زاده داده اند تصويب بشود مثل اين است كه اين لايحه تصويب نشده (صحيح است) بنا بر اين آقایان توجه بفرمایند كه اگر اين لايحه اينطور تصويب بشود ضرورتی برای تصويب اين لايحه نيست و اگر اينطور باشد بهتر است كه بخود لايحه رأی ندهند و هم اين كه مثل اين است كه به سازمان برنامه اختیاری داده نشده است.

رئيس - رأی گرفته ميشود بماده واحده با تبصره دولت بعد بيشهاد آقای تقي زاده اضافه ميشود به تبصره در صورتی كه تصويب بشود.
دكتر بقائی - بنده يك سؤالی دارم.
رئيس - بفرمایند.

دكتر بقائی - در موقعي كه ما وارد مجلس شديم عده حاضر در مركز ۱۰۰ نفر بود ولي حالا ۳ نفر كم شده خواستم اين موضوع را تذكر داده باشم.
رئيس - البته اين كارها رعايت ميشود سه نفر از آقایان آقای فولاد وند و دو نفر ديگر گرفته اند برخصی و اطلاع داده اند كه از مرخصی خود استفاده ميكنند چون اطلاع رسيد از عده حاضر در

مركز كم شد و قبل از اينكه بفرمائيد رعايت اين عمل شده است. آقایانی كه با ماده واحده و تبصره دولت موافقت قيام كنند (اكثر بر خاستند) تصويب شد حالا رأی ميگيريم با ورقه به بيشهادی آقای تقي زاده كه اضافه ميشود بيشهاد تجزيه رسیده است قرائت ميشود.

(شرح ذيل قرائت شد)
رياست مجلس شورای ملی امضاء كنندگان تقاضا مينمائيم نسبت باصل ماده واحده و تبصره بيشهادی دولت جدا اخذ رأی گردد و نسبت بيشهاد آقای تقي زاده كه درخواست تجزيه آن شده است با ورقه رأی گرفته شود. شهاب خسروانی، دكتر عبده - دكتر طبيا - رفيع.

تقي زاده - بنده معنی تجزيه را نفهميدم كه بيشهاد کرده اند تمام مقصود اين است كه پولها نقله بشود.

رئيس - حالا توضيح ميدهم كه ملتفت بشويد آقای تقي زاده بيشهاد كردند كه به تبصره جزئی اضافه شود مجلس رأی داد حالا بر طبق اختیاری كه دست بعضی از نمايندگان تقاضا کرده اند كه بيشهاد ايشان تجزيه شود مجلس هم ناچار است كه اينطور عمل كند برای قبول و رد مطلب رأی اينطور است منتع حساب نميشود جزو مخالف و موافق نخواهد بود اگر بخواهند يك مطلبی قبول يا رد بشود بايد برد و يا قبول رأی مثبت و منفی داده بشود يعنی اگر ورقه سفيد با امضاء بدهند قبول است و مخالف هم با امضاء رداست منتع ديگر ندارد و مخالف بي امضاء حساب نميشود اسامی آقایان بترتيب قرائت ميشود تشریف ميا آورند رأی ميدهند.

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمد و نتیجه بقرار ذيل حاصل شد)
اسامی آقایان رأی دهندگان - آقایان شريعت - زاده - معتدماوندی - اردلان - حاذقی - رفيع - مكي دكتر بقائی - محمد ذوالفقاری - دكتر عبده - دكتر طبيا - محمد علی مسعودی - دهقان - شهاب خسروانی - مشايخي - صفوی - وكيلي - صاحبديواني - امير تيمور - كفائی - عامری - دكتر آشتيانی - آشتيانی زاده - صاحب جمع - فرامرزی - دولتشاهی - ملك مدنی - ملكی - قباديان - ياليزی - حائری زاده - زنگنه - گنجی - سلطان العلماء - ليقوانی - وتوق - سزاوار - نبوی - دكتر مجتهدی - ضياء ابراهيمی - افشار - وكيلي - بين اسفندياری - صادقی - محمود محمود - ارباب گيو - آصف - اسندی - اسلامی - كامل - ماكوئی - عباسی - عباس مسعودی - دكتر متين دفتري - بوداغيان - اخوان - امامی خوئی - شريف زاده - ايلخان - ناصر ذوالفقاری - خسرو قشقائی - مهدی - ارباب - گرگانی - احمد فرامرزی - نواب غضنفری - دكتر اعتبار - باتمانقليج - حسن اكبر - ملكيور - قوامی - سالار بهزادی - دادور - كشاورز صير - موسوی - سردار فاخر حكمت .

اسامی موافقين - آقایان امير تيمور - هاشم وكيل - رضا رفيع - كفائی - صاحبديواني - عبدالرحمن فرامرزی - اسندی - حائری زاده - دكتر متين دفتري - احمد فرامرزی - امير نصرت اسكندری - مكي - عباس مسعودی - محمود محمود - اردلان - معتدماوندی - حسن اكبر - آصف

اسامی مخالفين - آقایان صاحب جمع - دكتر عبده - مهدی مشايخي - آشتيانی زاده - محمد ذوالفقاری - مرتضی شريف زاده - قباديان - دولتشاهی - عليمحمد غضنفری - دكتر اعتبار - ناصر ذوالفقاری - علی و وكيلي - شريعتزاده - بوداغيان - ليقوانی - بين اسفندياری - دهقان - نورالدین امامی - امير حسين ظفر بختيار - نواب يزدي - سالار بهزادی - قوامی - ملكی - شهاب خسروانی - دادور - حاذقی - دكتر اعتبار - ملك مدنی - ضياء ابراهيمی - اسلامی - وتوق - عزيززنگنه - گنجی - عباسی - فتعلی - افشار - سزاوار - ياليزی - كشاورز صدر - باتمانقليج - خسرو قشقائی .

رئيس - عده حاضر ۲۵ نفر بود ۴۰ مخالف داشت بنا بر اين لايحه دولت ماده واحده راجع ببرنامج تصويب رسيد آقای وزير دارائی بفرمائيد

وزير دارائی - ميخواستم استدعا كنم امروز كه جلسه فوق العاده را لفظاً تشكيل داديد و لايحه برنامه تصويب شد دو لايحه ديگر هم هست جزو دستور قرار بگيرد يكی لايحه املاك و اكداری است يكی هم رأی گرفتن با انتخابات كميسيون قوانين دارائی برای لوايحي كه در كميسيون دارائی هست كه تكليفش معين شده باشد

حاذقی - آقای وزير دارائی چرا لايحه هيئت نظارت را لطف نيكند ؟
رئيس - دو سه موضوع با قيد فوريت بمجلس آمده يكی هم اختیاری است كه راجع باستقلال شهرداریها و طرز انتخابات انجمن های شهر هاست و همه هلاقمند هستند آنها هم لازم است كه رأی گرفته شود يكی هم راجع باملك دو سه موضوع است كه اينها بايد در آخر جلسه تكليف روشن شود (دكتر اعتبار - مال دارائی خیلی لازم است يك رأی بيشتر نميخواهد) يكی هم راجع بحق ايرانیانی است كه قانون اساسی برای آنها قائل شده از قبيل زردشتيان و كليان و درين باب طرحی خود آقایان نمايندگان داده اند كه آن راهم در اولين فرصت بنده طرح ميكنم حالا مجلس بايد بتقاضای آقای وزير دارائی رأی بدهد .

حاذقی - ماده ششم قانون انتخابات چه شد ؟
دكتر بقائی - بنده اخطار دارم .
رئيس - بفرمایند .

دكتر بقائی - طبق مواد ۱۶۷ و ۱۶۸ بطوری كه آقایان مستحضر هستند در دو سه هفته قبل بنده يك عرايضی در جلسه سری حضور آقایان نمايندگان و هيئت دولت كردم و ضمن آن هرايض دوسه تذكر بيهت دولت دادم و دوسه سؤال كردم چون هيئت دولت تا كتون برای جواب سؤالات بنده

روز و دستور جلسه آینده
۲۴۸ ر ۴۱۳
حسب دستور رياست محترم مجلس شورای ملی نظر بماده ۹۳ آئين نامه داخلی بمجلس شورای ملی روز و ساعت جلسه آينده و دستور آن برای درج در روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی اطلاع داده ميشود .
روز تشكيل جلسه - ۳ شنبه ۱۴ تيرماه ۱۳۲۸
ساعت تشكيل جلسه - چهار ساعت قبل از ظهر

دستور :
بقیه مذاكره در گزارش كميسيون بودجه راجع ببودجه سال ۱۳۲۸ كل کشور اداره دفتر رياست مجلس شورای ملی

حاضر نشده است و گمان ميكنم اينها را بهانه كرده است كه چون سؤال كنی نبوده و جواب نداده اند باين جهت من سؤالهائی را كه در آن جلسه كردم بوسيله مقام رياست برای هيئت دولت تقديم ميكنم كه هر چه زودتر اطلاع بدهند كه برای جواب حاضر شوند و زودتر ابلاغ بفرمائيد .

رئيس - مكرر با آقایان وزراء تذكر داده شده كه بر طبق آئين نامه جديد يك هفته ميتوانند تاخير كنند و بعد از يك هفته بايد جواب سؤالات آقایان نمايندگان را بدهند بنده تقاضا ميكنم يك روز را قرار بگذاريد آقایان عصر شنبه تشریف بياوريد جلسه تشكيل بشود و آقایان وزراء هم حاضر شوند برای جواب سؤالات (صحيح است)

مكي - بنده اخطار دارم .
رئيس - مطابق کدام ماده ؟
مكي - مطابق ماده ۱۳۸ .
رئيس - بفرمائيد .

مكي - در آئين نامه داخلی قيد شده است كه هر گاه مجلس راجع بيك كار مخصوص لازم ميشود تشكيل كردد راجع بهمان كار مخصوص ميتواند تصميم بگيرد بنا بر اين لايحه املاك يا ساير لوايحي كه فرمودند امروز نميشود طرح كرد .
حاذقی - اگر رأی بدهند ميشود .
مكي - آئين نامه را كه ميشود عوض كرد .
رئيس - اينكه بفرمائيد نوشته است راجع ببودجه است كه مدت آن پنج ساعت خواهد بود و در اينكه مجلس خواست فوق العاده كسار كند چنين قيدي ندارد فقط راجع ببودجه نميشود چيز ديگری طرح كرد .

دكتر طبيا - علت اينكه لايحه املاك طرح نميشود چه هست ؟
مكي - مگر نگفتم كه مجلس بايد رأی بدهد .
دكتر طبيا - مگر راجع ببرنامج رأی گرفتيد ؟
رئيس - برنامه گزارش كميسيون بوده است رأی لازم ندارد اين راجع بدستور بود سي نفر از

آقایان نمايندگان يا يكی از وزراء بايد تقاضا كنند شما هر روز حاضر باشيد ساعت صبح بياييد ۴ ساعت شب بنده حاضر هم هر روز ۵ ساعت صبح ۴ ساعت بعد از ظهر اينجا هستم .
مكي - ساعت ۱۲ است نفس بدهيد .
۳- ختم جلسه
رئيس - اگر کسی نبود جلسه را ختم ميكنيم. بنا بر اين چون عده كافی نيست رأی نميشود گرفت بماند برای جلسه بعد فردا جلسه خواهد بود و ساعت ۸ صبح و دنباله بودجه مطرح است و اين موضوع هم در دستور باقی ميبماند برای بعد .
(مجلس مقارن ظهر ختم شد)
رئيس مجلس شورای ملی - رضا حكمت

قانون اجازه اجرای موقت برنامه هفت ساله
ماده واحده - بدولت اجازه داده ميشود :
عملياتی را كه سازمان برنامه در ظرف يكسال از تاريخ تصويب اين قانون مفيد و بتدریج قابل اجرا ميداند در حدود اعتبارات قانونی مصوب برای سالهای ۱۳۲۷ و ۱۳۲۸ تصويب نموده و اجازه اجرای آنرا بسازمان بدهد و در پايان سال گزارش عمليات را بضميمه برنامه عملی سالهای بعد كه توسط سازمان تهیه شده باشد بكميسيون برنامه مجلس شورای ملی برای تصويب بفرستد .
تبصره - برای تسريع در انجام عمليات موضوع اين ماده سازمان برنامه مجاز خواهد بود اساننامه و آئين نامه های مالی و استخدامی و بودجه خود را بترتیبی كه برای حسن انجام كار لازم تشخيص شود بدون رعايت تبصره ۳ ماده واحده ۲۶ بهمن ماه ۱۳۲۷ تهیه و پس از تصويب شورای عالی برنامه بطور آزمایش بوقم اجرا گذارد .
اين قانون كه مشتمل بر يك ماده و تبصره است در جلسه دوشنبه سيزدهم تيرماه يکبهزار و سبصد و بيست و هشت بتصويب مجلس شورای ملی رسيد .
رئيس مجلس شورای ملی - رضا حكمت

اسامی موافقين - آقایان امير تيمور - هاشم وكيل - رضا رفيع - كفائی - صاحبديواني - عبدالرحمن فرامرزی - اسندی - حائری زاده - دكتر متين دفتري - احمد فرامرزی - امير نصرت اسكندری - مكي - عباس مسعودی - محمود محمود - اردلان - معتدماوندی - حسن اكبر - آصف

شماره ۷۸۲۰-۴۰۲۴-۲۸-۴-۴
آقای حسن مجیدی دوم سردفتر ازدواج و طلاق قریه رزان مشهد
 نظر باینکه دردادگاه بدوی انتظامی سردفتران بانفصال موقت محکوم شده اید وزارت داد گستری طبق ماده ۳۹ قانون دفتر اسناد رسمی شما را تاخاتمه رسیدگی انتظامی از تصدی دفاتر ازدواج و طلاق معلق مینماید

وزیر داد گستری

شماره ۷۸۲۳-۴۰۳۱-۲۸-۴-۴
آقای علی فخرالعلمائی سردفتر اسناد رسمی شهر سنندج

نظر باینکه دردادگاه بدوی انتظامی سردفتران بانفصال موقت محکوم شده اید وزارت داد گستری طبق ماده ۳۹ قانون دفتر اسناد رسمی شما را تاخاتمه رسیدگی انتظامی از تصدی دفاتر اسناد رسمی معلق مینماید

وزیر داد گستری

شماره ۷۸۲۴-۴۲۸۸-۲۸-۴-۴
آقای سیدرضا نوری سردفتر ازدواج ایلام کرمانشاهان

نظر باینکه بر اثر گزارش واصله مرتکب تخلفاتی شده اید وزارت داد گستری طبق ماده ۳۹ قانون دفتر اسناد رسمی شما را از تصدی دفتر ازدواج معلق مینماید

وزیر داد گستری

شماره ۷۸۲۶-۴۲۴۳-۲۸-۴-۴
آقای فخرالدین انصاری گیلانی سردفتر ازدواج شهر رشت

نظر باینکه بر اثر گزارش واصله مرتکب تخلفاتی شده اید وزارت داد گستری طبق ماده ۳۹ قانون دفتر اسناد رسمی شما را از تصدی دفتر ازدواج معلق مینماید

وزیر داد گستری

شماره ۷۸۳۰-۴۳۰۰-۲۸-۴-۴
آقای سید مهدی خلیجالی سردفتر ازدواج و طلاق همدان

بموجب این ابلاغ استغای شما از تصدی دفاتر ازدواج و طلاق پذیرفته میشود

وزیر داد گستری

شماره ۷۹۳۶-۴۰۲۳-۲۸-۴-۵
آقای حسن مهري

بموجب این ابلاغ دفتر شما را در دهستان کاه و باشتن سبزواری برای ثبت ازدواج و طلاق رسمیت میدهد

وزیر داد گستری

پیشنهاد شماره ۸۶۹-۲۸-۳-۸ فرمانداری شاهرود از تاریخ اول تیرماه ۲۸ بسمت بخشدار پشت بسطام منتقل شدند

وزیر کشور

انتصاب و استعفاء

شماره ۲۰۴۹۳-۶۳۰۷-۱۳۲۸-۴-۴
در وزارت کشور
 آقای باقر خاوری شهردار شاهی از تاریخ اول اردیبهشت ماه ۱۳۲۸ بسمت بخشدار دو دانگه منتقل شدند

وزیر کشور

شماره ۲۰۳۷۳-۵۰۱۷-۲۲۸-۳-۲۹

آقای فتحعلی محقق رئیس دفتر استانداری اول بموجب پیشنهاد شماره ۲۹۴۴-۱۳۲۸-۳-۱۰ استانداری اول از تاریخ اول تیرماه ۲۸ بسمت بازرس استانداری استان اول منتقل شدند

وزیر کشور

شماره ۲۴۴۳۳-۶۰۲۴-۲۸-۳-۳۱

**

آقای محمد کامرانی بخشدار پشت بسطام به موجب پیشنهاد شماره ۸۶۹-۲۸-۳-۸ فرمانداری شاهرود از تاریخ اول تیرماه ۲۸ بسمت بخشدار بیارجمند منتقل شدند

وزیر کشور

شماره ۱۹۷۶۸-۴۸۴۴-۲۸-۳-۳۱

**

آقای علی ولیغزانی بخشدار بیارجمند بموجب